

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 36 00, 01 400 33 11

E: gp.mgrt@gov.si

PREDLOG
EVA: 2022-2130-0046
NUJNI

ZAKON O POMOČI GOSPODARSTVU ZA OMILITEV POSLEDIC ENERGETSKE KRIZE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Svetovno gospodarstvo je v fazi prehoda v nizkoogljično in krožno gospodarstvo, digitalizacija, hitre spremembe poslovnih modelov, pa tudi veliki šoki, kot so epidemija, vojna v Ukrajini, motnje in ozka grla v dobavnih verigah, vse to pospešeno spreminja pogoje in danosti svetovnega gospodarstva.

Slovensko gospodarstvo je izrazito odprto in izvozno usmerjeno, zato je toliko bolj dovzetno na globalne spremembe. Energetska kriza utegne slovensko gospodarstvo močno prizadeti, čeprav je finančni položaj podjetij v splošnem v dobri kondiciji, primerjalno gledano so podjetja nezadolžena, sredi intenzivnega razvojnega in naložbenega cikla, ki je skupaj s spremembami zadnjih let vplival na pospešeno rast njegove dodane vrednosti.

Vlada Republike Slovenije si zato zastavlja strateški cilj: ohraniti razvojno sposobnost gospodarstva, da bo lahko pospešeno izpeljalo zeleni in digitalni prehod, z znanjem in inovacijami povečevalo dodano vrednost ter preprečilo padec BDP.

Za to je ključno, da se:

- prepreči nekonkurenčnost gospodarstva zaradi bistvenega dviga cen energentov,
- prepreči pomanjkanje energentov v vseh gospodarskih sektorjih, še posebej v strateško pomembni industriji in vseh dejavnostih z velikimi mrežnimi učinki,
- omogoči gospodarstvu, da brez zmanjšanja zaposlenosti in svojih razvojnih virov prestane obdobje velikih šokov, povzročenih zaradi epidemije in motenj v dobavnih verigah,
- ohrani razvojno sposobnost gospodarstva za zeleni in digitalni prehod ter nadaljnje povečevanje na znanju in inovacijah temelječe dodane vrednosti.

Razmere na energetskih trgih so neobičajne in so posledica več dejavnikov: oživitve gospodarstev po pandemiji in povečano povpraševanje po energiji (predvsem premoga in zemeljskega plina), zmanjšana dodatna oskrba Evrope s plinom zaradi tehničnih težav in nižjih naložb, manjše lastne proizvodnje ter težav pri dobavah plina iz Rusije in manjše proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov kot običajno.

V Sloveniji se v primerjavi z drugimi državami iz zemeljskega plina ne proizvaja veliko električne energije, a ker se z elektriko trguje na enotnem notranjem trgu EU, se je vpliv rasti cen elektrike zaradi dražjega zemeljskega plina prenesel tudi na slovenski trg.

Zato je Evropska komisija, dne 23. marca 2022, sprejela Sporočilo Komisije o Začasnem okviru za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini (UL C št. 131 I z dne 24. 3. 2022, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Začasni krizni okvir), ki državam članicam EU omogoča, da za podporo gospodarstvu v kontekstu vojaškega napada Rusije na Ukrajino uporabijo prožnost, predvideno v pravilih EU o državni pomoči, v okviru katerega je predvidena tudi pomoč za nadomestilo

visokih povišanj cen energije. 20. julija 2022 je Evropska komisija sprejela prvo spremembo Začasnega kriznega okvira (https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/ukraine_en).

Evropska komisija je 28. oktobra sprejela drugo spremembo Začasnega kriznega okvir in pripravila na osnovi tega pripravila nov Začasni krizni okvir: https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/ukraine_en, s katerim je podaljšala Začasni krizni okvir od 31. decembra 2023 in uvedla določene spremembe, ki so pozitivne z vidika podpore gospodarstvu:

- razširjeni so upravičeni stroški, poleg stroškov električne energije in zemeljskega plin so vključeni tudi stroški ogrevanja in hlajenja neposredno iz zemeljskega plina in električne energije,
- višina pomoči na upravičenca po oddelku 2.1. (v zakonu je to enostavna pomoč) se poveča iz 500.000 EUR na 2 mio EUR, v kmetijski proizvodnji iz 62.000 EUR na 250.000 EUR in v ribištvu iz 75.000 EUR na 300.000 EUR,
- pri oddelku 2.4. (v zakonu je to posebna pomoč) se poveča višina pomoči iz 2 mio EUR na 4 mio EUR. Omilili pa so tudi vstopni pogoji, in sicer ni potreben 2-kratnik, ampak 1,5-kratnik povišanja cen v upravičenem obdobju glede na povprečje leta 2021.
- v okviru oddelka 2.4. je uvedena tudi možnost dodatne pomoči do 40 odstotkov in do največ 100 mio EUR, v kolikor gre za upravičence, ki so prizadeti s krizo in imajo zmanjšano gospodarsko uspešnost (v zakonu je to pomoč za zmanjšano gospodarsko uspešnost),
- v okviru oddelka 2.4. so se spremenili pogoji tudi za »energetsko intenzivna podjetja«, in sicer skupna pomoč ne more presegati 65% (prej 50%) upravičenih stroškov in višine 100 mio EUR (prej 25 mio EUR). Omilil se je tudi pogoj glede EBITDA, zahteva se najmanj 40% zmanjšanje EBITDA ali negativen EBITDA.
- Za podjetja, ki delujejo v določenih sektorjih (npr. proizvodnja sladkorja, olj, tekstilij, papirja, stekla, aluminija, itd.), pa skupna pomoč ne sme presegati 80% (prej 70) in 150 mio EUR (prej 50 mio EUR).

Začasni krizni okvir pomaga pri ciljnem usmerjanju podpore v gospodarstvo, hkrati pa bo omejil negativne posledice za enake konkurenčne pogoje na enotnem trgu.

Začasni krizni okvir zato vključuje več zaščitnih ukrepov:

- sorazmerno metodologijo: obstajati mora povezava med zneskom pomoči, ki se lahko dodeli podjetjem, ter obsegom njihove gospodarske dejavnosti in izpostavljenosti gospodarskim posledicam krize, pri čemer je treba upoštevati njihov promet in stroške energije;
- pogoje za upravičenost: opredelitev energetsko intenzivnih porabnikov je določena s sklicevanjem na člen 17(1)(a) Direktive o obdavčitvi energentov, torej so to podjetja, pri katerih nabava energentov znaša najmanj 3 % njihove proizvodne vrednosti.
- zahteve glede trajnosti: države članice so pozvane, naj glede dodeljevanja pomoči za dodatne stroške zaradi izjemno visokih povišanj cen plina in električne energije na nediskriminatoren način razmislijo o določitvi zahtev v zvezi z varstvom okolja ali zanesljivostjo oskrbe. Pomoč bi torej morala pomagati podjetjem, da prebrodijo sedanjo krizo, hkrati pa bi morala postaviti temelje za trajnostno okrevanje.

Na lestvici svetovne konkurenčnosti za leto 2022, ki jo objavlja švicarski Inštitut za razvoj menedžmenta (IMD), je Slovenija zasedla 38. mesto, kar je dve mesti bolje kot lani. Naša močna področja so:

- močna mednarodna trgovina,
- relativno ugodna raven cen,
- močna socialna nota, enakost v porazdelitvi dohodka, enakopravnost žensk in moških ter
- visoko izobražen kader.

Poleg tega se je rast inflacije septembra ustavila, potem, ko je avgustu že dosegla 11 %. Po oceni UMAR je to predvsem posledica ukrepov vlade za omilitev posledic energetske druginje. Ti naj bi inflacijo na letni ravni ublažili za 2,3 odstotne točke. Tudi cena električne energije se je septembra na mesečni ravni znižala za skoraj četrtno, tako da je bila cena v primerjavi z lanskim septembrom višja le za dobrih pol odstotka. Obeti gospodarske rasti se v evrskem območju ob močnih inflacijskih pritiskih in energetski krizi ter zaostrovanju denarne politike žal poslabšujejo. Ker je Slovenija močno vpeta v evropsko gospodarstvo, se to odraža tudi na naših kazalnikih. V Sloveniji se je vrednost kazalnika gospodarske klime septembra opazno znižala pod dolgoletno povprečje. Napoved OECD za Slovenijo

predvideva 4,6-odstotno rast bruto domačega proizvoda letos in zgolj 2,5-odstotno prihodnje leto. Cenovni pritiski, večja racionalnost in previdnost potrošnikov zavirajo potrošnje gospodinjstev v Sloveniji. Zmanjšal se je tudi prihodek tržnih storitev. Aktivnost v izvoznem delu gospodarstva in proizvodnja predelovalnih dejavnosti so se sicer povečali, vendar jih spremlja velika negotovost.

Eden od konkurenčnih izzivov je potreba po digitalizaciji poslovanja podjetij, kjer Slovenija še vedno zaostaja za povprečjem EU, zlasti z vidika hitrosti integracije digitalnih tehnologij, predvsem v malih in srednjih podjetjih. Izpostavljene izzive bomo naslovili z ukrepi v novi kohezijski ovojnici, s koriščenjem sredstev v okviru programov EU, kot so Sklad za pravični prehod ali Sklad za okrevanje in odpornost.

Napovedi cen surovin so zaradi razmer v Ukrajini negotove. Glede na podatke Svetovne banke¹ je pričakovati več kot 50% porast cen energije v letu 2022. Ostale cene pa bodo narasle za okvirno 20%. Svetovna banka napoveduje porast cen žita za več kot 40% v 2022. Cene kovin pa naj bi narasle za 16% v 2022. Pričakovati je, da se bo rast cen umirila v 2023 in 2024.

Analiza Svetovne banke ugotavlja, da bo učinek vojne dolgotrajen zaradi vsaj dveh razlogov:

- težko je nadomestiti najbolj prizadete energente z drugimi fosilnimi gorivi, saj so cene narasle za vsa goriva in
- zvišanje cen nekaterih surovin povzroča višje cene tudi drugih surovin (npr. visoke cene zemeljskega plina so povzročile porast cen goril in posledično cen kmetijskih produktov).

Glede na anketo Gospodarske zbornice Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GZS)² (med 61 podjetji) podjetja že ukinjajo izmene, podaljšujejo dopuste, odlagajo nenujno proizvodnjo, kupci naročil ne potrjujejo več, na vidiku so možna tudi odpuščanja. Podjetja odreagirajo za obvladovanje povišanih stroškov energentov tako, da prenesejo to v cene končnih proizvodov (88%), omejujejo proizvodnjo (39%) in zmanjšujejo število zaposlenih (27%). Nekateri celo razmišljajo o zaustavitvi proizvodnje (12%) ali selitvi proizvodnje v tujino (8%). Rast cen energentov vpliva na upad dobička (80%), zmanjšanje konkurenčnosti izdelkov (75%) in na nujen dvig cen končnih proizvodov (72%). 47% pa jih tudi navaja, da je ogrožen dolgoročni obstoj podjetja. Anketirana podjetja so po navedbah GZS najpogosteje navedla, da bo velika rast cen energentov vplivala na upad dobička (80%), zmanjšanje konkurenčnosti njihovih izdelkov (75%) in nujen dvig cen njihovih končnih izdelkov (72%), skoraj polovica (47%) pa tudi, da je ogrožen dolgoročen obstoj podjetja.

GZS ugotavlja, da se je gospodarska klima v Sloveniji v mesecu juliju pričakovano poslabšala (znižala se je za 1,7 o. t. na -1,1) in je zdaj nekoliko pod dolgoletnim povprečjem, kar odraža upočasnjeno gospodarsko dinamiko, predvsem pa izrazito negativna pričakovanja potrošnikov in delno predelovalnih dejavnosti glede pogojev poslovanja v prihodnjih mesecih. Skupni imenovalac teh izzivov so visoke cene energentov in surovin, ki zmanjšujejo razpoložljiv dohodek gospodinjstev, v industriji pa je skrb večja zaradi nevarnosti redukcij zemeljskega plina (Vir: <https://analitika.gzs.si/Novice/ArticleId/83855/izpod-peresa-glavnega-ekonomista-od-16-do-22-julija-2022>).

Država je že odreagirala ob prvem valu podražitve energentov. Konec januarja 2022 so bili sprejeti ukrepi za omilitev posledic visokih cen energentov za gospodinjstva, gospodarstvo in kmetijstvo. Celoten paket sprejetih energetskih ukrepov je vreden okrog 200 milijonov evrov:

- Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva dviga cen energentov (Uradni list RS, št. 29/22): za gospodinjstva: energetski vavčer 150 EUR, oprostitev plačevanja omrežnine za tri mesece, znižanje trošarin,
- Zakon o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu (Uradni list RS, št. 19/22): povračilo škode zaradi dvig cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu.

Dodatno je bila z Uredbo o oblikovanju cen določenih naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 84/22) določena najvišja dovoljena drobnoprodajna cena 95-oktanskega bencina in dizelskega goriva.

¹ <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/04/26/food-and-energy-price-shocks-from-ukraine-war>

² <https://cekin.si/koristno/vpliv-rasti-cen-energentov-na-podjetja.html>

V letu 2022 je bila ustanovljena vladna Delovna skupina za premagovanje druginje energentov in hrane. Namen skupine je priprava analize cen surovin, pregled ukrepov ostalih držav članic EU, primerjava maloprodajnih cen osnovnih živil v Sloveniji ter priprava ukrepov za omilitev posledic druginje.

Predlog ukrepa za gospodarstvo, ki je predmet tega zakona, je nastal tudi na podlagi mednarodnih primerjav v okviru držav članic EU, analiz stanja na trgu (energentov, surovin, hrane) in odzivov iz gospodarstva.

Na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: MGRT) smo preučili odzive in ukrepe držav članic EU na energetske krize, rusko invazijo na Ukrajino, ki vpliva na celotno svetovno gospodarstvo.

Na GZS so pripravili (i) analizo gibanja cen surovin ter (ii) analizo o dvigu ključnih vhodnih cen (energenti, surovine, storitve) ter omejitvah pri dobavljivosti.

MGRT je oblikovalo Gospodarsko koordinacijo. Gre za operativno skupino predstavnikov gospodarstva, ki je v sodelovanju z MGRT iskala in usklajevala ključne rešitve in oblikovala ukrepe za podporo in pomoč gospodarstvu glede na razmere na trgu. V mesecu septembru 2022 je bila na pobudo predsednika vlade oblikovana krizna skupina, ki jo vodita ministra za gospodarstvo in za infrastrukturo, v njej pa sodelujejo predstavniki vseh gospodarskih zbornic in asociacij, vključenih v Gospodarsko koordinacijo.

Vlada Republike Slovenije je v preteklih mesecih že sprejela ukrepe za obvladovanje cen energentov za gospodinjstva, nekatere zaščitene odjemalce in male poslovne odjemalce, ki imajo regulirano ceno električne energije do 43 kW oziroma 86 kW priključne moči. Ob tem je bil sprejet zakon o ukrepih za oblikovanje kriznih razmer na področju oskrbe z energijo z začasnimi ukrepi za upravljanje povečanega tveganja pri oskrbi z energijo, za zanesljivo oskrbo z energijo, za zmanjševanje uvozne odvisnosti in za zmanjševanje pritiskov na cene energije zaradi nestanovitnosti energetskih trgov.

Vlada je z novembrom 2022 prav tako določila najvišje dovoljene drobnoprodajne cene plina za [gospodinjске odjemalce daljinskega ogrevanja](#).

Dopolnjen je bil tudi [Zakon o oskrbi s plini](#). S spremembami je med drugim dopolnjena definicija opredelitev gospodinjских odjemalcev plina, da bi se preprečile zlorabe in vsem gospodinjstvom zagotovi pravico do osnovne oskrbe s plinom. Zakon prav tako **zagotavlja obvezno in nadomestno oskrbo s plinom vsem zaščitenim odjemalcem**, ki bi nenadoma ostali brez dobavitelja ali ponudbe za novega dobavitelja. Ob tem je zakon tudi razširil pojmovanje zaščitenih odjemalcev – po spremembi zakona mednje sodijo tudi osnovne šole in vrtci. [Dobavitelje nadomestne oskrbe z zemeljskim plinom je določila Agencija za energijo](#).

Za zagotavljanje nemotene oskrbe s plinom je vlada septembra 2022 [določila tudi besedilo Zakona o poročanju Republike Slovenije za obveznosti družb GEN energija, HSE in hčerinskih družb ter Geoplin](#), in sicer v povezavi s krediti, najeti za zagotavljanje likvidnosti in nakupa dodatnih količin zemeljskega plina izven trga Evropske unije. To je energetskim družbam omogočilo likvidnost za potrebne nakupe energentov v času visokih cen.

Vlada je prav tako sprejela [ukrepe in priporočila](#) za učinkovito rabo energije v stavbah ožjega in širšega javnega sektorja, ki narekujejo, da se v luči varčevanja z energijo [prostori ne ohlajajo na manj kot 25 °C, oziroma se v času ogrevalne sezone ne ogrevajo na temperaturo, višjo od 20 °C](#).

Za vse odjemalce električne energije, zemeljskega plina, daljinskega ogrevanja in kupce lesa za kurjavo smo stopnjo DDV znižali na 9,5 %, in sicer za obdobje od 1. septembra 2022 do 31. maja 2023. Znižanje stopnje DDV na kurilno olje zaradi evropske zakonodaje ni možno. Znižani DDV sicer dopolnjuje ukrep regulacije cen električne energije in zemeljskega plina. Tako še pred uradnim začetkom ogrevalne sezone dodatno zmanjšujemo posledice dviga cen energentov za vse odjemalce.

V mesecu septembru 2022 je bil sprejet tudi Zakon o pomoči gospodarstvu zaradi visokih povišanj cen električne energije in zemeljskega plina (ZPGVCEP - Uradni list RS, 117/22 in 133/22), ki je uzakonil začasni ukrep pomoči za področje gospodarstva. Upravičenci do pomoči po tem zakonu so pravne ali fizične osebe ali gospodarsko interesna združenja, ki so organizirani v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe ali zakonom, ki ureja zadruge, ali z zakonom, ki ureja gospodarske zbornice, ali z zakonom, ki ureja reprezentativnost sindikatov, oziroma pravne osebe zasebnega prava, ki so organizirane v skladu z zakonom, ki ureja društva, ali z zakonom, ki ureja zavode, in so bili registrirani v Republiki Sloveniji za opravljanje gospodarske dejavnosti do vključno 30. novembra 2021 ter izpolnjujejo vse pogoje iz 3. člena ZPGVCEP. Izvzeti so upravičenci, ki nimajo poravnanih davčnih obveznosti v višini 1000 evrov ali več in zoper katere je začel stečajni postopek ali postopek likvidacije, pa tudi tisti, ki so ceno svojih izdelkov ali storitev zaradi povišanja cen električne energije in zemeljskega plina dvignili za več kot desetino ter nekateri drugi, navedeni v zakonu. Med upravičence ne sodijo tudi subjekti, ki imajo registrirano glavno dejavnost v skupini K po standardni klasifikaciji dejavnosti (dejavnosti finančnih storitev, zavarovanja in pozavarovanja ter pokojninskih skladov) ter če zanje veljajo EU sankcije zaradi ruske agresije nad Ukrajino. Za podjetja, ki so utrpela škodo zaradi povišanih cen zemeljskega plina in elektrike, so bile z zakonom uveljavljene tri vrste pomoči:

- enostavna pomoč, pri kateri je najvišja skupna pomoč na upravičenca omejena na 500.000 evrov (oziroma 62.000 evrov na podjetje, dejavno v primarni proizvodnji kmetijskih proizvodov, in 75.000 evrov na podjetje, dejavno v sektorjih ribištva in akvakulture);
- posebna pomoč, pri kateri je najvišja skupna pomoč na upravičenca omejena na 2 milijona evrov;
- pomoč za energetska podjetja, pri kateri je najvišja skupna pomoč na upravičenca omejena na 25 milijonov evrov oziroma 50 milijonov evrov, če gre za upravičenca, ki je glede na oznako NACE dejaven v sektorjih ali podsektorjih, ki jih določa ZPGVCEP.

Upravičeni stroški po ZPGVCEP so stroški nakupa elektrike in zemeljskega plina. Upravičeno obdobje za dodelitev pomoči je od 1. junija 2022 do 31. decembra 2022. Pri enostavni pomoči se bo povrnilo do 50 odstotkov upravičenih stroškov, pri posebni največ 30 odstotkov upravičenih stroškov, energetska intenzivna podjetja pa največ 70 odstotkov upravičenih stroškov. Po ZPGVCEP je država zagotovila 80 milijonov evrov pomoči v obliki nepovratnih sredstev za sofinanciranje stroška nakupa električne energije in zemeljskega plina od junija do decembra 2022. Preko digitalne aplikacije javne agencije SPIRIT Slovenija je bilo od 1. do 15. novembra oddanih 1130 vlog v skupni višini dobrih 74 milijonov evrov zaprosene pomoči; od tega 1060 vlog za enostavno pomoč v višini zaprosenih slabih 55 milijonov evrov, 65 vlog za posebno pomoč v višini dobrih 12 milijonov evrov ter 5 vlog za pomoč za energetska intenzivna podjetja v višini zaprosenih dobrih 7 milijonov evrov.

Iztek upravičenega obdobja konec leta 2022 narekuje nove ukrepe. Zato je bila na krizni skupini z gospodarstvom sprejeta odločitev, da se pripravi nov zakon za ukrepe v letu 2023, ki bo vključeval pomoč gospodarstvu zaradi visokih cen energentov, ukrepe za ohranitev delovnih mest in ukrepe za zagotavljanje likvidnosti gospodarstva.

Vlada slovenskemu gospodarstvu pri blažitvi cen električne energije pomaga tudi z določitvijo mehanizma oblikovanja cene za velike poslovne odjemalce. Sem sodijo tisti gospodarski subjekti, ki ne izpolnjujejo pogojev za upravičenost do najvišje dovoljene drobnoprodajne cene, ki jo določa v preteklih mesecih sprejeta Uredba o določitvi cene električne energije.

Vlada je [Uredbo o določitvi mehanizma oblikovanja cene električne energije za poslovne odjemalce](#) sprejela zaradi vztrajno negotove situacije na trgu in dejstva, da na ravni Evropske unije niso bili sprejeti ukrepi, ki bi zadostno znižali cene. K ukrepu je vlado napeljala tudi situacija, da borze v naši bližini ostajajo nelikvidne, ob tem pa še potreba, da se slovenskemu gospodarstvu takoj zagotovi cene, ki jim bodo omogočale nadaljevanje opravljanja gospodarske dejavnosti. Uredba velja le za pogodbe o nabavi električne energije, ki bodo sklenjene za leto 2023 in sicer do 31. decembra 2022.

Začasna podpora gospodarstvu bi ublažila izjemno visoka zvišanja cen energentov, ki jih podjetja kratkoročno morda ne bodo mogla prenesti na odjemalce ali se jim prilagoditi. To bi lahko ublažilo posledice, ki nastajajo za podjetja, in podjetjem pomagalo pri obvladovanju izrazitih povišanj stroškov, ki so posledica trenutne krize, in tako zmanjšalo inflacijski pritisk zaradi zvišanja cen energije. Dodatna podpora je lahko upravičena, da se omogoči enak konkurenčni položaj (v primerjavi z ostalimi državami

članicami EU, ki so take ukrepe že sprejele) in nadaljevanje dejavnosti energetsko intenzivnih podjetij, ki imajo mrežne učinke tudi na ostalo gospodarstvo.

Predlagani zakon vključuje ukrep za pomoč gospodarstvu (subvencije), ukrepa za ohranitev delovnih mest (skrajšan delovni čas, čakanje na delo doma) in ukrepe za izboljšanje likvidnosti gospodarstva (ugodna posojila Slovenskega podjetniškega sklada, Slovenskega regionalnega razvojnega sklada in SID banke).

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Glavni cilj predloga zakona je omiliti negativne posledice v gospodarstvu, ki so nastale zaradi podražitve cen električne energije, zemeljskega plina in energije za ogrevanje in hlajenje neposredno iz električne energije in zemeljskega plina. S tem namenom je predlagana finančna pomoči upravičencem v obliki povračila dela povišan cen električne energije, zemeljskega plina in tehnološke pare. Pomoč za gospodarstvo se bo dodeljevala na podlagi sheme državnih pomoči skladno z oddelkoma 2.1. in 2.4. iz Začasnega kriznega okvira https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/ukraine_en. Dodatno je cilj zakona tudi ohranitev delovnih mest, zato sta vključena ukrepa subvencioniranja čakanja na delo doma in skrajšanega delovnega časa. Za zagotavljanje likvidnosti pa bo izvedeno vplačilo v namensko premoženje Slovenskega podjetniškega sklada in Slovenskega regionalno razvojnega sklada (ugodna posojila) ter ukrepi finančnega inženiringa SID banke in ukrep namenjen cestnim prevoznikom, kar izvaja SID banka.

2.2 Načela

1. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram

Energetska kriza je ves svet pahnila v popolnoma novo in nepredvidljivo situacijo, tako z vidika njenega trajanja ter posledic na družbo in posameznike ter njihov vrednostni sistem. V luči te negotovosti zakonodajalec nima le pravice, temveč tudi dolžnost, da zakonodajo prilagaja danim družbenim razmeram in jo tudi spreminja, če to narekujejo spremenjena družbena razmerja. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram se v teh družbenih razmerah torej kaže kot ključni element načela pravne države.

2. Načelo socialne države

Načelo socialne države daje zakonodajalcu pri zagotavljanju in uresničevanju socialne varnosti, njenim državljanom široko polje proste presoje. Načelo je povezano z načelom vzajemnosti in solidarnosti.

3. Načelo zakonitosti

Načelo zakonitosti od državnih organov zahteva, da morajo njihova posamična dejanja temeljiti na zakonu ali na zakonitem predpisu (četrti odstavek 153. člena Ustave Republike Slovenije).

4. Načelo učinkovitosti

Nujni ukrep, ki ga država sprejema za obvladovanje in zmanjševanje negativnih posledic visokih cen električne energije in zemeljskega plina na gospodarstvo, morajo biti čim bolj učinkoviti.

5. Načelo ekonomičnosti postopka

Postopki dodeljevanja finančnih sredstev in spodbud se morajo voditi hitro, s čim manjšimi stroški in čim manjšo zamudo za stranke in druge udeležence v postopku.

6. Načelo solidarnosti

Zakonski ukrep sledi načelu solidarnosti in vzajemne pomoči.

7. Načelo transparentnosti

Zaradi preprečevanja zlorab so prejemniki finančne spodbude zavezani k transparentnosti njihovega pridobivanja.

2.3 Poglavitne rešitve

Zaradi vpliva visokih cen električne energije in zemeljskega plina na povečanje stroškov gospodarstva je potrebno sprejeti ukrep finančne pomoči gospodarstvu, ki je namenjen pravnim ali fizičnim osebam, registriranim v Republiki Sloveniji za opravljanje gospodarske dejavnosti do 1.12.2021. Ukrep izvaja javna agencija SPIRIT Slovenija. Pomoč smo razdelili na naslednje vrste:

- Enostavna pomoč, ki sledi pogojem iz oddelka 2.1. Začasnega kriznega okvira in lahko znaša do 2 milijona evrov.
- Osnovna posebna pomoč, ki temelji na pogojih iz oddelka 2.4. Začasnega kriznega okvira, točka 66 in je omejena z 4 mio evrov.
- Posebna pomoč zaradi zmanjšane gospodarske dejavnosti iz točke 67 (a) Začasnega kriznega okvira, ki je omejena na 100 mio EUR,
- Posebna pomoč za energetske intenzivna podjetja, kjer upoštevamo oddelek 2.4. Začasnega kriznega okvira, točko 67 (b), ki je omejena na 50 mio EUR in
- Posebna pomoč za energetske intenzivna podjetja iz posebnih sektorjev, kjer upoštevamo oddelek 2.4. Začasnega kriznega okvira, točko 67 (c), ki je omejena na 150 mio EUR.

Poleg tega sta predvidena dva ukrepa za ohranitev delovnih mest:

- subvencioniranje skrajšanega delovnega časa in
- subvencioniranje čakanja na delo,

ter ukrepi za izboljšanje likvidnosti gospodarstva:

- povečanje namenskega premoženja Slovenskega podjetniškega sklada in Slovenskega regionalnega razvojnega sklada za ugodna posojila za podjetja,
- finančni inženiring SID banke (kreditni za obratna sredstva, nov ukrep finančnega inženiringa),
- posojilni sklad SID banke za cestne prevoznike (sprememba namenskosti sredstev).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima finančne posledice za državni proračun, in sicer 975 mio evrov.

Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva za izvajanje zakona se bodo zagotovila s prerazporeditvijo v skladu z Zakonom o izvrševanju proračuna RS oziroma v rebalansu proračuna za leto 2023 in v predlogu sprememb proračuna za leto 2024.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE V PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

Prikaz ukrepov pomoči v nekaterih državah članicah Evropske unije:

Tudi ostale države članice EU usmerjajo ukrepe v pomoč gospodarstvu za omilitev posledic visokega dviga cen energentov: <https://www.bruegel.org/dataset/national-policies-shield-consumers-rising-energy-prices>.

Avstrija	<ul style="list-style-type: none">– »energetski vavčerji« 150 EUR/preb.,– ustavitev obvezne dajatve na zeleno elektriko,– energetske subvencije (vključno z znižanjem davkov, nadomestili za zaposlene),– 90% znižanje tarif za zemeljski plin in elektriko do sredine 2023,
----------	---

	<ul style="list-style-type: none"> – povečanje subvencij za prevoz zaposlenih, – podpora podjetjem pri zamudah pri plačilu davkov, – subvencije za investiranje (za zmanjšanje odvisnosti od ruskega plina) – 2 milijardi EUR za komunalno podjetje Wien energie – subvencije energetskim podjetjem zaradi znižanja cen energije za potrošnike;
Belgija	<ul style="list-style-type: none"> – »energetski vavčer« 100 EUR/preb., – sklad za plin in elektriko (za gospodinjstva), – prepoved enostranskih sprememb v energetskih pogodbah, – znižanje DDV iz 21% na 6% za elektriko, – znižanje davkov na dizel in bencin na 17,5 centov/liter, – podaljšanje življenjske dobe dveh jedrskih reaktorjev za 10 let – odlog plačila socialnih prispevkov za delodajalce za tretje in četrto četrletje 2022 ter prvo četrletje 2023;
Češka	<ul style="list-style-type: none"> – elektrika in plin sta izvzeta iz plačila DDV, – elektrika iz obnovljivih virov je oproščena plačila energetskih pristojbin, – zakon o pomoči gospodinjstvom in podjetnikom – ciljna pomoč (Za MSPje, ki so jim porasli stroški energije za več kot 100%, dobijo državno poročstvo z 0% obrestno mero – Garancijski program, ki ga izvaja nacionalna razvojna banka), – paket pomoči za energetsko intenzivne industrije, ki kompenzira porast cen z plačili iz emisijskih kuponov ali DDV, – premostitveni krediti s strani državnih finančnih institucij ali krediti komercialnih bank z državnim poročtvom, – omejitev cen energije, – preklic cestnih davkov za avtomobile, buse, tovornjake do 12 ton, – z zakonom o proračunu je namenila 4 mrd EUR za omejitev cen električne energije in zemeljskega plina. Omejitev cen za gospodinjstva 0,24 EUR/kWh za električno energijo (kar ustreza 200 EUR/MWh) in 0,12 EUR/kWh za zemeljski plin, – 60-odstotni davek na nepričakovane dobičke za energetska podjetja in velike banke v proizvodnji, distribuciji in trgovanju z električno energijo in plinom ter rudarjenju fosilnih goriv, predelavi nafte in veleprodajni trgovini z gorivi za leta 2023–2025;
Danska	<ul style="list-style-type: none"> – »toplotni ček« 800 EUR za najbolj prizadeta gospodinjstva, – podpora za nadomestilo sistemov ogrevanja z zemeljskim plinom – določitev zgornje meje cene presežne toplote pri 93 DKK/GJ, ki naj bi začela veljati 1. januarja 2023;
Estonija	<ul style="list-style-type: none"> – znižane cene za gospodinjstva z nizkimi prihodki (tudi za nazaj), – omrežnine so se prepolovile – za leto 2023 predvidena energetska subvencija v višini 50 EUR/MWh električne energije za gospodinske odjemalce. – Investicijska nepovratna sredstva za energetska varnost za veliko industrijo;
Finska	<ul style="list-style-type: none"> – stalni ciljni ukrepi – osredotočeni na transport; podjetnike v kmetijstvu, gospodinjstva (povečanje največjega odbitka za potne stroške iz 7000 EUR na 8400 EUR), – povišanje kilometrin – »poklicni dizel« (torej za profesionalne voznike) – znižala se je davčna stopnja, – direktne subvencije za kmetijski sektor, – stalno izvzetje iz plačila davka na nepremičnine za kmetijske stavbe in za logistični sektor, – 7,5% znižanje zahteve za distribucijo biogoriva, – investicije v vodik in baterije – ustanovitev 10 mrd EUR vrednega instrumenta za posojila in garancije za pomoč gospodarskim družbam, ki jih obremenjujejo naraščajoče zahteve po zavarovanju, ko trgujejo na trgih električne energije za kratkoročne likvidnostne potrebe, – 5 mrd EUR vredna shema za podporo komercialnim ribičem in ribogojnim podjetjem za nadomestilo dela dodatnih stroškov, ki so nastali zaradi zvišanja cen

	nekaterih primarnih proizvodnih vložkov (gorivo, elektrika, ribiško orodje, embalažni material);
Francija	<ul style="list-style-type: none"> – »energetski vavčerji« za vse z manj kot 2000 EUR mesečno (neto), – omejitev cen plina do konca 2022, – znižanje davka na elektriko (electricity tax) iz 22,50 EUR/MWh na 1 EUR (za gospodinjstva) in 0,50 EUR za podjetja, – motoristi bodo imeli popust 15 centov/liter na bencinski črpalki in 35 centov/liter za dizel za ladje in ribiško industrijo, – ukrepi pomoči za podjetja, ki porabijo največ električne energije in zemeljskega plina. Shema je odprta od 4. julija 2022 dalje – omejitev zvišanja cen plina in elektrike na 15 %, – načrt »Energetska treznost«, katerega namen je zmanjšati porabo energije za 10 % v naslednjih dveh letih v primerjavi z letom 2019.
Nemčija	<ul style="list-style-type: none"> – znižanje EEG (olajšava na cene elektrike) iz 6,5 centov na 3,72 centov, – ciljni ukrep za pomoč ranljivim gospodinjstvom tako, da pokrijejo v celoti račune za ogrevanje, – enkratne subvencije za gospodinjstva z nizkimi prihodki, – povečanje potnih stroškov za študente in ranljive prebivalce, – davčne olajšave na davek od prihodkov, – povečana plačila za otroke iz družin z nižjimi prihodki, dodatnih 20 EUR/mesec/otroka, – stalno zmanjšanje cen goriv za tri mesece preko davčne olajšave, – subvencijski program, da se nadomestijo plinski bojlerji s toplotnimi črpalkami – sredstva za popolno nacionalizacijo Uniperja, nemškega energetskega podjetja. Prej je bilo zagotovljenih 17 milijard evrov za delno nacionalizacijo podjetja, – načrt, kako preprečiti pomanjkanje plina in hkrati zmanjšati vpliv naraščajočih cen plina. Za ta načrt bo nemška vlada namenila približno 91 mrd EUR za mesec oktober od 200 mrd EUR ki jih je nemška vlada namenila prejšnji mesec, 66 mrd EUR je namenjenih potrošnikom ter malim in srednje velikim podjetjem, preostalih 25 mrd EUR pa je namenjenih podpori industriji.
Irska	<ul style="list-style-type: none"> – davčna olajšava na zajamčene stroške za ogrevanje in elektriko, – ugodni krediti za prebivalce za prenavo stanovanj – začasna shema energetske podpore za podjetja (TBESS) namenila 1,25 mrd EUR, ki bo upravičenim podjetjem zagotovila nadomestilo v višini 40 % povečanja njihovih računov za energijo (plin in elektrika), največ 10.000 EUR na mesec. Namenjena je malim podjetjem, koristila pa bodo tudi srednja in velika podjetja. Komisarji za prihodke bodo nadzorovali izvajanje, račun pa zajema nazaj od začetka meseca in traja do februarja 2023;
Italija	<ul style="list-style-type: none"> – odstranitev splošnega sistema dajatev v sektorju elektrike in zmanjšanje splošnih dajatev na račune za plin, – znižanje DDV za uporabo zemeljskega plina, – za 6 mio malih podjetij in 29 mio prebivalcev so stopnje 0% v okviru splošnega sistema dajatev, – odprava dajatev na račune zemeljskega plina za vse uporabnike, – plačilo računov za energijo v več obrokih, – podpora za gospodinjstva, ki imajo nizke prihodke, – 20% davčna olajšava za vse energetske intenzivna podjetja (30% povečanje cen glede na 2019), – povečanje socialnih bonusov in znižanje cen bencina do 25 centov , – paket ukrepov za pospešitev uporabe obnovljivih virov energije in ponovno uplinjanje, – davčna olajšava za podjetja za nakup plina, elektrike 25% – septembra je vlada potrdila zakon Aiuti-ter v višini 14 mrd EUR (davčna olajšava za podjetja, enkratni bonus v višini 15 EUR za tiste z dohodki pod 20.000 EUR bruto letno, enkratni bonus v višini 150 evrov za tiste z dohodki pod 20.000 evrov bruto letno, vključno z upokojevc, zaposlenimi, samozaposlenimi in sezonskimi delavci;

Nizozemska	<ul style="list-style-type: none"> – znižanje energetskega davka za gospodinjstva in podjetja v 2022, – podpora ranljivim gospodinjstvom z visokimi računi za energijo in/ali slabo izoliranimi domovi (občine upravljajo), – energetski dodatek, katerih prihodki so na robu socialne pomoči do 800 EUR – znižanje stopnje DDV iz 21% na 9%, – znižanje trošarin na dizel in bencin na 21%, – zvišanje minimalne plače za 10% zaradi inflacije, – davek na nepričakovane dobičke za energetske družbe, – omejitev cen električne energije z januarjem 2023 na povprečno ceno od januarja 2022 (15,5 mrd EUR), – zmanjšanje porabe energije, – znižanje davkov na energijo (5,4 mrd EUR);
Švedska	<ul style="list-style-type: none"> – pomoč za najbolj prizadeta gospodinjstva 195 EUR/mesec, – začasno znižanje davkov na dizel in bencin, – enostavnejši sistem potnih stroškov, – zamrznitev obveze znižanja toplogrednih plinov – zagotovitev kreditnih garancij (23,4 mrd EUE) nordijskim in baltskim gospodarskim družbam.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Za izvajanje zakona sta pristojna Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in javna agencija SPIRIT Slovenija za ukrepe pomoči gospodarstvu ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Zavod RS za zaposlovanje za ukrepe za ohranitev delovnih mest, deloma pa še Slovenski podjetniški sklad, Slovenski regionalni razvojni sklad in SID banka. Javna agencija SPIRIT Slovenija za namen izvajanja nadzora predpiše vrsto in obliko podatkov ter način elektronske izmenjave podatkov s subjekti, ki so dolžni omenjene podatke zagotoviti pristojnemu organu.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon določa obveznost upravičencev, da za pridobitev pomoči oddajo elektronsko vlogo v informacijski sistem javne agencije SPIRIT Slovenija. Za ukrepa subvencioniranja skrajšanega delovnega časa in subvencioniranja čakanja na delo je izvajalska institucija Zavod RS za zaposlovanje, kamor upravičenci oddajo vlogo.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Zakon nima posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona bo imel pozitivne posledice na gospodarstvo, predvsem na tisti del, ki je utrpel škodo zaradi dviga cen energentov (električne energije, zemeljskega plina in tehnološke pare) ter ima v strukturi stroškov velik delež stroškov energije.

Skupaj bo namenjenih 850 mio evrov za pomoč gospodarstvu, 100 mio evrov za ohranitev delovnih mest (oboje iz državne proračunske rezerve) in 25 mio evrov za likvidnostne ukrepe (B bilanca). Del predvidenih sredstev je že zagotovljenih v proračunu RS (50 mio EUR za likvidnostne ukrepe SPS in SRRS (bilanca B) ter ukrepa finančnega inženiringa, kjer so sredstva že na SID banki (cca. 100 mio EUR).

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

S predlogom zakona se izboljšuje položaj v gospodarstvu, posebej tistega dela, ki ima v strukturi stroškov velik delež stroškov energentov.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne vpliva na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- Predstavitev sprejetega zakona:

Za predstavitev predloga zakona sta pristojna Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in javna agencija SPIRIT Slovenija.

- Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje zakona v delu ukrepov pomoči za gospodarstvo gospodarstva spremljata Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in javna agencija SPIRIT Slovenija. Izvajanje zakona v delu ukrepov za izboljšanje likvidnosti spremljajo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Slovenski podjetniški sklad, Slovenski regionalni razvojni sklad in SID banka. Ukrepe za ohranitev delovnih mest spremljata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in Zavod RS za zaposlovanje.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona ni bil objavljen na spletnih naslovih.

Ker gre za predlog zakona po nujnem postopku, sodelovanje javnosti pri pripravi predloga zakona ni potrebno.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

Matjaž Han, minister, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Matevž Frangež, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
mag. Dejan Židan, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Luka Mesec, minister, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Dan Juvan, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Simon Maljevac, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Drugi ministri in ministrice Vlade RS

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) S tem zakonom se zaradi izjemno visokih povišanj cen energentov določajo začasni ukrepi pomoči za področje gospodarstva in ohranitev delovnih mest v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini 2022/C 426/01 (UL C št. 426 z dne 9.11.2022, str. 1, v nadaljnjem besedilu: začasni okvir) in likvidnostni ukrepi za gospodarstvo.

(2) Ukrepi pomoči za gospodarstvo in ohranitev delovnih mest iz tega zakona niso v nasprotju s sankcijami, ki jih je uvedla Evropska unija ali njeni mednarodni partnerji. Ukrepi so skladni z Uredbo Sveta (EU) št. 833/2014 z dne 31. julija 2014 o omejevalnih ukrepih zaradi delovanja Rusije, ki povzroča destabilizacijo razmer v Ukrajini (UL L št. 229 z dne 31.7.2014, str. 1), in Uredbo Sveta (EU) 2022/1269 z dne 21. julija 2022 o spremembi Uredbe (EU) št. 833/2014 o omejevalnih ukrepih zaradi delovanja Rusije, ki povzroča destabilizacijo razmer v Ukrajini (UL L št. 193 z dne 21.7.2022, str. 1).

2. člen (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

- »energient« je električna energija, zemeljski plin in tehnološka para;
- »upravičen strošek« je strošek porabe energentov, ki jih upravičenec nabavi pri dobavitelju energentov kot končni odjemalec;
- »dobavitelj energentov« je neposredni zunanji dobavitelj energentov, ki ni povezan z upravičencem kot njegovo podrejeno in nadrejeno podjetje, s katerim deluje kot en subjekt s skupnim virom nadzora v smislu tretjega odstavka 3. člena Priloge I k Uredbi Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 187 z dne 26. 6. 2014, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2021/1237 z dne 23. julija 2021 o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 270 z dne 29. 7. 2021, str. 39), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 651/2014/EU), ali posredni dobavitelj energentov, ki ima z neposrednim dobaviteljem energentov sklenjeno pogodbo za dobavo energentov, in zaračunava energente upravičencu;
- »končni odjemalec« je upravičenec, ki nabavi energent od dobavitelja energentov, s katerim ni povezan kot njegovo podrejeno in nadrejeno podjetje, ki delujejo kot en subjekt s skupnim virom nadzora v smislu tretjega odstavka 3. člena Priloge I k Uredbi 651/2014/EU;
- »energetsko intenzivno podjetje« je podjetje, ki je oproščeno plačila trošarine ali je bilo upravičeno do vračila plačane trošarine za energetsko intenzivna podjetja v skladu z določbami zakona, ki ureja trošarine;
- »EBITDA« je vsota celotnega dobička (AOP182) ali celotne izgube (AOP183) in finančnih odhodkov iz obresti (AOP167) ter amortizacije (AOP145);
- »dejanski stroški« so tisti stroški, ki so upravičencu v obdobju leta 2023 nastali in jih je mogoče dokazati z verodostojno listino dobavitelja energentov, iz katere je razvidna porabljena količina in cena na enoto porabljene energije;
- »ocenjeni stroški« so tisti stroški, ki upravičencu v obdobju leta 2023 še niso nastali, vendar jih upravičenec oceni na podlagi preteklih izkušenj poslovanja in pričakovanih poslovnih dogodkov;
- »primarna kmetijska proizvodnja« pomeni proizvodnjo, kot je opredeljena v 5. točki 2. člena Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgovom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 193 z dne 1. 7. 2014, str. 1),

zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/2008 z dne 8. decembra 2020 o spremembi uredb (EU) št. 702/2014, (EU) št. 717/2014 in (EU) št. 1388/2014 v zvezi z obdobjem njihove uporabe in drugimi ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 414 z dne 9. 12. 2020, str. 15), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 702/2014/EU);

- »sektor ribištva in akvakulture« pomeni gospodarski sektor, kot je opredeljen v točki d) 5. člena Uredbe (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000 (UL L št. 354 z dne 28. 12. 2013, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2020/560 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2020 o spremembi uredb (EU) št. 508/2014 in (EU) št. 1379/2013 glede posebnih ukrepov za ublažitev vpliva izbruha COVID-19 na sektor ribištva in akvakulture (UL L št. 130 z dne 24. 4. 2020, str. 11).

II. POMOČ ZA GOSPODARSTVO

1. SPLOŠNE DOLOČBE O POMOČEH ZA GOSPODARSTVO

3. člen (upravičenci)

(1) Upravičenec ali upravičenka (v nadaljnjem besedilu: upravičenec) do pomoči za gospodarstvo v skladu s tem zakonom je pravna ali fizična oseba, ki je organizirana v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, z zakonom, ki ureja zadruge, z zakonom, ki ureja gospodarske zbornice, z zakonom, ki ureja obrtno podjetniško zbornico, z zakonom, ki ureja reprezentativnost sindikatov, oziroma pravna oseba zasebnega prava, ki je organizirana v skladu z zakonom, ki ureja društva, ali zakonom, ki ureja zavode, in je bila registrirana v Republiki Sloveniji za opravljanje gospodarske dejavnosti do vključno 30. novembra 2021.

(2) Upravičenec ne more prejeti pomoči, če ima registrirano glavno dejavnost v skupini K po standardni klasifikaciji dejavnosti na dan 31. december 2022.

(3) Zoper upravičenca ne sme biti na dan oddaje vloge začel stečajni postopek ali postopek likvidacije. Upravičenec ne sme imeti na dan oddaje vloge neplačanih zapadlih obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki znašajo 50 eurov in več, in izpolnjene obveznosti iz naslova predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta do dneva oddaje vloge. V primeru, da je upravičenec v postopku prisilne poravnave, ne sme imeti neporavnanih davčnih obveznosti, na katere ne učinkuje postopek prisilne poravnave ter so nastale po začetku postopka prisilne poravnave.

(4) Upravičenec ne more prejeti pomoči za gospodarstvo, če spada med odjemalce, kot jih določa 1. člen Uredbe o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22) oziroma 1. člen Uredbe o določitvi cene električne energije (Uradni list RS, št. 95/22 in 98/22). Operaterji iz tretjega odstavka 16. člena tega zakona posredujejo seznam odjemalcev iz prejšnjega stavka pristojnemu organu do vključno 31. januarja 2023. Seznam odjemalcev vsebuje navedbo firme in matične številke odjemalca iz prvega stavka tega odstavka.

(5) Upravičenec ne more prejeti pomoči za gospodarstvo, če zanj veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino.

4. člen (vrste pomoči za gospodarstvo)

(1) Vrste pomoči za gospodarstvo so:

- enostavna pomoč za gospodarstvo, kot jo opredeljuje oddelek 2.1. začasnega okvira,
- osnovna posebna pomoč za podjetja, kot jo opredeljuje 66. točka oddelka 2.4 začasnega okvira,
- posebna pomoč zaradi zmanjšane gospodarske uspešnosti, kot jo opredeljuje podtočka a 67. točke oddelka 2.4. začasnega okvira,
- posebna pomoč za energetska intenzivna podjetja, kot jo opredeljuje podtočka b 67. točke oddelka 2.4. začasnega okvira in
- posebna pomoč za energetska intenzivna podjetja v posebnih sektorjih, kot jo opredeljuje podtočka c 67. točke oddelka 2.4. začasnega okvira.

(2) Začasni ukrep pomoči za gospodarstvo v skladu s tem zakonom se začne izvajati po pridobitvi pozitivne odločbe Evropske komisije o skladnosti pomoči za gospodarstvo iz tega zakona s 107. členom Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47).

(3) Upravičenec lahko uveljavlja le eno izmed vrst pomoči za gospodarstvo v skladu s prvim odstavkom tega člena.

5. člen

(upravičeno obdobje in upravičeni stroški)

(1) Upravičeno obdobje za dodelitev pomoči za gospodarstvo je od 1. januarja 2023 do vključno 31. decembra 2023.

(2) Upravičen strošek za posamezni mesec v upravičenem obdobju se izračuna po naslednji formuli:

$$US = (p(t) - p(\text{ref}) \times 1,5) \times q(t),$$

pri čemer je:

- US = upravičen strošek v danem mesecu v upravičenem obdobju (v eurih)
- q = porabljena količina, to je število enot energenta, ki jih je upravičenec nabavil pri dobaviteljih energentov in porabil kot končni odjemalec (v MWh)
- p = cena na enoto energenta, ki jo je plačal upravičenec (v eurih/MWh) in ne vključuje vračil davkov in dajatev in ne more presegati 510 eurov za električno energijo in 160 eurov za zemeljski plin.
- t = dani mesec v upravičenem obdobju
- ref = referenčno obdobje od vključno 1. januarja 2021 do vključno 31. decembra 2021
- p(ref) = cena na enoto energenta, pri čemer se upošteva:
- pri enostavni pomoči iz prve alineje prvega odstavka prejšnjega člena povprečna cena na enoto energenta v Republiki Sloveniji za leto 2021, kot je določena v 7. členu tega zakona, oziroma
 - pri posebnih pomočeh za gospodarstvo iz druge, tretje, četrte in pete alineje prvega odstavka prejšnjega člena cena na enoto energenta, ki jo je upravičenec plačal v povprečju v referenčnem obdobju od vključno 1. januarja 2021 do vključno 31. decembra 2021 (v eurih/MWh) in ne vključuje vračil davkov in dajatev.

(3) Za izračun upravičenih stroškov za posebne pomoči za gospodarstvo iz druge, tretje, četrte in pete alineje prvega odstavka prejšnjega člena se lahko upošteva največ 70 odstotkov upravičenčeve porabe v istem obdobju v letu 2021. Upravičenec, ki ima zakupljeno električno energijo v letu 2023 po ceni, ki je nižja od 150 eurov na MWh oziroma upravičenec, ki ima zakupljen zemeljski plin v letu 2023 po ceni, ki je nižja od 79 eurov na MWh, in ne vključuje vračil davkov in dajatev, ni upravičen do posebne pomoči za gospodarstvo iz druge, tretje, četrte in pete alineje prvega odstavka prejšnjega člena .

(4) Upravičenec, ustanovljen v letu 2021, ceno na enoto za energent v EUR/MWh, za vse mesece leta 2021 oceni na podlagi nastalih stroškov energenta v letu 2021. Ocene za vse pretekle mesece izračuna na podlagi števila dni v mesecu in povprečnega dnevnega stroška v obdobju, ko so dejansko nastajali stroški energentov v letu 2021.

(5) Upravičencu je odobrena pomoč za gospodarstvo, v kolikor izračunana skupna višina pomoči presega 600 eurov.

6. člen **(višina pomoči)**

(1) Višina pomoči za gospodarstvo se za posamezni mesec v upravičenem obdobju izračuna po naslednji formuli:

$$\text{VMP} = \text{DUS} \times \text{US},$$

pri čemer je:

VMP = višina mesečne pomoči upravičencu
US = upravičen strošek v danem mesecu v upravičenem obdobju (v eurih)
DUS = delež upravičenih stroškov, določen za posamezno vrsto pomoči (v odstotku).

(2) Skupna višina predstavlja seštevek vseh mesečnih višin pomoči upravičencu v upravičenem obdobju.

(3) Upravičenec lahko prejme:

- enostavno pomoč za gospodarstvo v višini 50 odstotkov upravičenih stroškov do skupne višine največ 2 milijona eurov, pri čemer se v skupno pomoč všttevajo vse pomoči, prejete na podlagi oddelka 2.1. začasnega okvira,
- osnovno posebno pomoč za podjetja v višini 50 odstotkov upravičenih stroškov do skupne višine največ 4 milijone eurov, pri čemer se v skupno pomoč všttevajo vse pomoči, prejete na podlagi oddelka 2.1. začasnega okvira in oddelka 2.4. začasnega okvira,
- posebno pomoč zaradi zmanjšane gospodarske uspešnosti v višini 40 odstotkov upravičenih stroškov do skupne višine največ 100 milijonov eurov, pri čemer se v skupno pomoč všttevajo vse pomoči, prejete na podlagi oddelkov 2.1. in 2.4. začasnega okvira,
- posebno pomoč za energetska intenzivna podjetja v višini 65 odstotkov upravičenih stroškov do skupne višine največ 50 milijonov eurov, pri čemer se v skupno pomoč všttevajo vse pomoči, prejete na podlagi oddelkov 2.1. in 2.4. začasnega okvira,
- posebno pomoč za energetska intenzivna podjetja v posebnih sektorjih v višini 80 odstotkov upravičenih stroškov do skupne višine največ 150 milijonov eurov, pri čemer se v skupno pomoč všttevajo vse pomoči, prejete na podlagi oddelkov 2.1. in 2.4. začasnega okvira.

(4) Pri izračunu najvišje skupne višine pomoči za gospodarstvo iz prejšnjega odstavka, se poleg pomoči, ki jih je prejel upravičenec, upoštevajo tudi pomoči, ki so jih prejela tudi vsa podrejena in nadrejena podjetja upravičenca v Republiki Sloveniji, ki skupaj z upravičencem delujejo kot en subjekt s skupnim virom nadzora v smislu tretjega odstavka 3. člena Priloge I k Uredbi 651/2014/EU.

(5) Enostavna pomoč iz prve alineje prvega odstavka 4. člena tega zakona in posebne pomoči za gospodarstvo iz druge, tretje, četrte in pete alineje prvega odstavka 4. člena tega zakona se lahko kumulirajo s pomočjo de minimis sklada z Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2020/972 z dne 2. julija 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1407/2013 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 215 z dne 7. 7. 2020, str. 3), Uredbo Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v kmetijskem sektorju (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9), zadnjič spremenjeno z Uredbo

Komisije (EU) 2022/2046 z dne 24. oktobra 2022 o spremembi prilog k Uredbi (EU) št. 1408/2013 glede njune prilagoditve, da se upoštevajo določbe Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo ter njegovega Protokola o Irski/Severni Irski (UL L št. 275 z dne 25. 10. 2022, str. 55) ali Uredbo Komisije (EU) št. 717/2014 z dne 27. junija 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v sektorju ribištva in akvakulture (UL L št. 190 z dne 28. 6. 2014, str. 45), zadnjič spremenjeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/2008 z dne 8. decembra 2020 o spremembi uredb (EU) št. 702/2014, (EU) št. 717/2014 in (EU) št. 1388/2014 v zvezi z obdobjem njihove uporabe in drugimi ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 414 z dne 9. 12. 2020, str. 15), oziroma s pomočjo v skladu z Uredbo 651/2014/EU ali Uredbo 702/2014/EU oziroma s pomočjo v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 (UL C št. 91 I z dne 20. 3. 2020, str. 1), zadnjič spremenjenim s Sporočilom Komisije Šesta sprememba začasnega okvira za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 in sprememba Priloge k Sporočilu Komisije državam članicam o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov (UL C št. 473 z dne 24. 11. 2021, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: začasni okvir COVID-19), če se upoštevajo določbe o kumulaciji iz navedenih uredb in začasnega okvira COVID-19.

(6) Ne glede na prvo alinejo tretjega odstavka tega člena skupni znesek državne pomoči ne sme presegati 250.000 eurov na upravičenca, ki opravlja dejavnost v primarni kmetijski proizvodnji, in 300.000 eurov na upravičenca, ki opravlja dejavnost v sektorju ribištva in akvakulture.

(7) Če se upravičenec ukvarja z več dejavnostmi, za katere veljajo različne zgornje meje pomoči iz prve alineje tretjega odstavka in šestega odstavka tega člena, z ločevanjem računov ali na drug ustrezen način zagotovi, da se za vsako od teh dejavnosti spoštuje ustrezna zgornja meja, pri čemer skupni znesek pomoči takemu upravičencu ne presega 2.000.000 eurov. Če se upravičenec ukvarja z dejavnostjo iz prejšnjega odstavka, z ločevanjem računov ali na drug ustrezen način zagotovi, da se za vsako od teh dejavnosti spoštuje ustrezna zgornja meja, pri čemer skupni znesek pomoči takemu upravičencu ne presega 300.000 eurov.

(8) Pomoč se ob oddaji vloge iz 12. člena tega zakona ustrezno zniža, če bi bila z odobreno pomočjo presežena katera izmed zgornjih mej iz tega člena.

(9) Pomoč za gospodarstvo se dodeli v obliki nepovratnih sredstev.

2. Vrste pomoči za gospodarstvo in postopek izvedbe

7. člen

(enostavna pomoč za gospodarstvo)

(1) Upravičenec je upravičen do enostavne pomoči za gospodarstvo, če se mu v letu 2023 cena energentov poveča za najmanj 1,5-kratnik referenčne cene za leto 2021.

(2) Za električno energijo je referenčna cena na enoto za leto 2021 cena na enoto za električno energijo za leto 2021, ki jo je upravičenec v povprečju plačal v referenčnem obdobju od vključno 1. januarja 2021 do vključno 31. decembra 2021 (v eurih/MWh) in ne vključuje vračil davkov in dajatev, vendar največ 62,26 eurov na MWh.

(3) Za zemeljski plin je referenčna cena na enoto za leto 2021 cena na enoto zemeljskega plina za leto 2021, ki jo je upravičenec v povprečju plačal v referenčnem obdobju od vključno 1. januarja 2021 do vključno 31. decembra 2021 (v eurih/MWh) in ne vključuje vračil davkov in dajatev, vendar največ 26,40 eurov na MWh.

(4) Za tehnološko paro je referenčna cena na enoto za leto 2021 cena na enoto za tehnološko paro za leto 2021, ki jo je upravičenec v povprečju plačal v referenčnem obdobju od vključno 1. januarja 2021 do vključno 31. decembra 2021 (v eurih/MWh) in ne vključuje vračil davkov in dajatev.

8. člen

(osnovna posebna pomoč za podjetja)

Upravičenec je upravičen do osnovne posebne pomoči za gospodarstvo, če se mu v letu 2023 cena energentov poveča za najmanj 1,5-kratnik upravičenčeve povprečne cene za leto 2021.

9. člen

(posebna pomoč zaradi zmanjšane gospodarske uspešnosti)

(1) Upravičenec je upravičen do posebne pomoči zaradi zmanjšane gospodarske uspešnosti, če:

- se mu v letu 2023 cena energentov poveča za najmanj 1,5-kratnik upravičenčeve povprečne cene za leto 2021 in
- se je njegov EBITDA brez pomoči v upravičenem obdobju zmanjšal za vsaj 10 odstotkov v primerjavi z letom 2021.

(2) Upravičenčev EBITDA v upravičenem obdobju, vključno s skupno pomočjo, ne sme presegati 90 odstotkov njegovega EBITDA v letu 2021. Če je bil EBITDA v letu 2021 negativen, pomoč za zmanjšano gospodarsko uspešnost lahko povzroči povečanje EBITDA na največ 0.

(3) Upravičenec EBITDA oceni in naknadno dokazuje letno na podlagi oddanih računovodskih izkazov najkasneje do 31. marca tekočega leta za predhodno leto. Če se v postopku revizije računovodskih izkazov ugotovijo nepravilnosti, ki vplivajo na izračune, se poračuni izvršijo najkasneje do 30. septembra tekočega leta za preteklo leto.

(4) Če je višina posebne pomoči zaradi zmanjšanje gospodarske uspešnosti, ki jo prejme upravičenec, večja od 50 milijonov eurov, mora upravičenec skladno s 77. točko začasnega okvira pristojnemu organu v enem letu od dodelitve pomoči predložiti načrt, v katerem določi, kako bo zmanjšal ogljični odtis svoje porabe energije ali kako bo izvajal zahteve v zvezi z varstvom okolja ali zanesljivosti oskrbe. V primeru, da upravičenec ne predloži načrta, mora na zahtevo pristojnega organa vrniti prejeto pomoč za gospodarstvo. Načrt iz prejšnjega stavka mora vsebovati podatke o:

- zmanjšanju u ogljičnega odtisa,
- deležu vlaganj v obnovljive vire energije,
- deležu naložb v energetske učinkovitost,
- ukrepih za izvajanje priporočil v okviru izvedenih energetskih pregledov in
- ukrepih za prehod v krožno gospodarstvo (npr. ponovna uporaba odvečne toplote, odpadnih plinov, sekundarnih surovin).

10. člen

(posebna pomoč za energetske intenzivna podjetja)

(1) Upravičenec je upravičen do posebne pomoči za energetske intenzivna podjetja, če:

- je energetske intenzivno podjetje, kot je določeno v peti alineji 2. člena tega zakona,
- se mu v letu 2023 cena energentov poveča za najmanj 1,5-kratnik upravičenčeve povprečne cene za leto 2021 in
- se je njegov EBITDA, brez pomoči, v upravičenem obdobju zmanjšal za vsaj 40 odstotkov v primerjavi z letom 2021 ali je negativen.

(2) Upravičenčev EBITDA v upravičenem obdobju, vključno s skupno pomočjo, ne sme presegati 70 odstotkov njegovega EBITDA v letu 2021. Če je bil EBITDA v letu 2021 negativen, pomoč za energetske intenzivno podjetje lahko povzroči povečanje EBITDA na največ 0.

(3) Upravičenec EBITDA oceni in naknadno dokazuje letno na podlagi računovodskih izkazov.

11. člen

(posebna pomoč za energetske intenzivna podjetja iz posebnih sektorjev)

- (1) Upravičenec je upravičen do posebne pomoči za energetska intenzivna podjetja iz posebnih sektorjev, če:
- je energetska intenzivno podjetje, kot je določeno v peti alineji 2. člena tega zakona,
 - se mu v letu 2023 cena energentov poveča za najmanj 1,5-kratnik upravičenčeve povprečne cene za leto 2021,
 - se je njegov EBITDA, brez pomoči, v upravičenem obdobju zmanjšal za vsaj 40 odstotkov v primerjavi z letom 2021 ali je negativen in
 - deluje v enem od naslednjih sektorjev z oznako NACE ali podsektorjih:

Sektorji z NACE oznako:	
05.10	Pridobivanje črnega premoga
06.10	Pridobivanje surove nafte
07.10	Pridobivanje železove rude
07.29	Pridobivanje rud drugih neželeznih kovin
08.91	Pridobivanje mineralov za kemikalije in gnojila
08.93	Pridobivanje soli
08.99	Drugo pridobivanje rudnin in kamnin, d.n.
10.41	Proizvodnja olj in maščob
10.62	Proizvodnja škroba in škrobnih izdelkov
10.81	Proizvodnja sladkorja
11.06	Proizvodnja slada
13.10	Priprava in predenje tekstilnih vlaken
13.30	Dodelava tekstilij
13.95	Proizvodnja netkanih tekstilij in izdelkov iz njih, razen oblačil
14.11	Proizvodnja usnjenih oblačil
16.21	Proizvodnja furnirja in plošč na osnovi lesa
17.11	Proizvodnja vlaknin
17.12	Proizvodnja papirja in kartona
19.10	Proizvodnja koksa
19.20	Proizvodnja naftnih derivatov
20.11	Proizvodnja tehničnih plinov
20.12	Proizvodnja barvil in pigmentov
20.13	Proizvodnja drugih anorganskih osnovnih kemikalij
20.14	Proizvodnja drugih organskih osnovnih kemikalij
20.15	Proizvodnja gnojil in dušikovih spojin
20.16	Proizvodnja plastičnih mas v primarni obliki
20.17	Proizvodnja sintetičnega kavčuka v primarni obliki
20.60	Proizvodnja umetnih vlaken
21.10	Proizvodnja farmacevtskih surovin
23.11	Proizvodnja ravnega stekla
23.13	Proizvodnja votlega stekla
23.14	Proizvodnja steklenih vlaken
23.19	Proizvodnja in oblikovanje drugih vrst stekla ter tehničnih steklenih izdelkov
23.20	Proizvodnja ognjevzdržne keramike
23.31	Proizvodnja keramičnih ploščic in oblog
23.32	Proizvodnja strešnikov, opeke in drugih gradbenih izdelkov iz žgane gline

23.41	Proizvodnja gospodinjske in okrasne keramike
23.42	Proizvodnja sanitarne keramike
23.51	Proizvodnja cementa
23.52	Proizvodnja apna in mavca
23.99	Proizvodnja drugih nekovinskih mineralnih izdelkov, d.n.
24.10	Proizvodnja surovega železa, jekla, ferozlitin
24.20	Proizvodnja jeklenih cevi, votlih profilov in fittingov
24.31	Hladno vlečenje profilov
24.42	Proizvodnja aluminija
24.43	Proizvodnja svinca, cinka in kositra
24.44	Proizvodnja bakra
24.45	Proizvodnja drugih neželeznih kovin
24.46	Proizvodnja jedrskega goriva
24.51	Litje železa
Podsektorji:	
8.12.21	Kaolin in druge kaolinske glin
10.31.11.30	Krompir, pripravljen ali konzerviran (vključno krompir, termično obdelan ali delno termično obdelan v olju in nato zamrznjen; ruače kot v kisu ali očetni kislini), zamrznjen
10.31.13.00	Sušen krompir v obliki moke, zdroba, kosmičev, granul in peletov
10.39.17.25	Koncentriran paradižnikov pire in pasta
10.51.22	Polnomastno mleko v prahu
10.51.21	Posneto mleko v prahu
10.51.53	Kazein
10.51.54	Laktoza in laktozni sirup
10.51.55.30	Sirotko in modificirana sirotka, v prahu, granulah in drugih trdnih oblikah, koncentrirana ali nekoncentrirana, z dodatkom sladil ali brez
10.89.13.34	Pekovski kvas
20.30.21.50	Steklasti emajli in glazure, lošči in podobni preparati ki se uporabljajo za keramiko, emajljanje in v steklarstvu
20.30.21.70	Tekoči keramični laki in podobni preparati, steklena frit in drugo steklo v prahu, zrnih ali luskah
25.50.11.34	Prosto kovani železni deli za pogonske, odmične, ročične gredi in ročice itd.

(2) Upravičenčev EBITDA v upravičenem obdobju, vključno s skupno pomočjo, ne sme presegati 70 odstotkov njegovega EBITDA v letu 2021. Če je bil EBITDA v letu 2021 negativen, pomoč za energetska intenzivna podjetja iz posebnih sektorjev lahko povzroči povečanje EBITDA na največ 0.

(3) Upravičenec EBITDA oceni in naknadno dokazuje mesečno na podlagi računovodskih izkazov.

(4) Če je višina pomoči za energetska intenzivna podjetja, ki jo prejme upravičenec, večja od 50 milijonov evrov, mora upravičenec skladno s 77. točko začasnega okvira pristojnemu organu v enem letu od dodelitve pomoči predložiti načrt, v katerem določi, kako bo zmanjšal ogljični odtis svoje porabe energije ali kako bo izvajal zahteve v zvezi z varstvom okolja ali zanesljivosti oskrbe. V primeru, da upravičenec ne predloži načrta, mora na zahtevo pristojnega organa vrniti prejeto pomoč za gospodarstvo. Načrt iz prejšnjega stavka mora vsebovati podatke o:

- zmanjšanju ogljičnega odtisa,
- deležu vlaganj v obnovljive vire energije,

- deležu naložb v energetska učinkovitost,
- ukrepov za izvajanje priporočil v okviru izvedenih energetskih pregledov in
- ukrepov za prehod v krožno gospodarstvo (npr. ponovna uporaba odvečne toplote, odpadnih plinov, sekundarnih surovin).

12. člen **(postopek za dodelitev pomoči za gospodarstvo)**

(1) Upravičenec uveljavlja pomoč za gospodarstvo tako, da pošlje vlogo na Javno agencijo Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ).

(2) Upravičenec odda vlogo za dodelitev pomoči za gospodarstvo za celotno upravičeno obdobje do 28. februarja 2023 do 12.00 ure na pristojni organ. Vloga se odda elektronsko prek aplikacije, ki jo vzpostavi pristojni organ. Pristojni organ navodila in pravila za dostop in za oddajo vlog ter natančne roke za začetek in konec oddajanja vlog objavi na spletni strani. Vloga mora biti pravilno digitalno podpisana s kvalificiranim digitalnim potrdilom (KDP predpisanega izdajatelja) zakonitega zastopnika upravičenca, ki je preverljivo v spletnem servisu AJPES eEDP. Z oddajo vloge se pravica do pomoči za gospodarstvo prenese na upravičenca.

(3) V vlogi upravičenec določi vrsto pomoči za gospodarstvo iz prvega odstavka 4. člena tega zakona, za katero uveljavlja pomoč, navede podatek o ocenjeni višini pomoči za celotno upravičeno obdobje, ki je izračunana s pomočjo kalkulatorja, ki se objavi na spletni strani pristojnega organa.

(4) Vlogi za dodelitev pomoči za enostavno in osnovno posebno pomoč za gospodarstvo upravičenec priloži obrazec z izračuni iz prejšnjega odstavka in potrdi v aplikaciji naslednje izjave:

- izjavo, da upravičenec nabavlja energente pri dobaviteljnih energentov kot končni odjemalec,
- izjavo, da zoper upravičenca ni na dan oddaje vloge začel stečajni postopek ali postopek likvidacije in da nima na dan oddaje vloge neplačanih zapadlih obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki znašajo 50 evrov in več, in ima izpolnjene obveznosti iz naslova predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta do dneva oddaje vloge ter da v primeru, da je upravičenec v postopku prisilne poravnave, nima neporavnanih davčnih obveznosti, na katere ne učinkuje postopek prisilne poravnave ter so nastale po začetku postopka prisilne poravnave (tretji odstavek 3. člena),
- izjavo, da skupna višina enostavne pomoči za gospodarstvo skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom začasnega okvira, ne presega 2 milijona evrov (prva alineja tretjega odstavka 6. člena) oziroma ne presega 250.000 evrov na upravičenca, ki opravlja dejavnost v primarni kmetijski proizvodnji, in 300.000 evrov na upravičenca, ki opravlja dejavnost v sektorju ribištva in akvakulture (šesti in sedmi odstavek 6. člena),
- izjavo, da skupna višina osnovne posebne pomoči za gospodarstvo skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z oddelkoma 2.1. in 2.4. začasnega okvira, ne presega 4 milijone evrov (druga alineja tretjega odstavka 6. člena),
- izjavo, da se poleg pomoči, ki jih je prejel upravičenec, upoštevajo tudi pomoči, ki so jih prejela tudi vsa podrejena in nadrejena podjetja upravičenca v Republiki Sloveniji (peti odstavek 6. člena),
- izjavo, s katero se upravičenec zavezuje, da bo na zahtevo pristojnega organa predložil podatke in dokazila v zvezi z upravičenimi stroški ter da se strinja, da se za namene nadzora pridobijo in preverijo podatki o dobavljenih količinah in cenah energentov za upravičenca pri operaterjih in dobaviteljnih (drugi odstavek 16. člena),
- izjavo, da upravičenec ne spada med odjemalce, kot jih določa 1. člen Uredbe o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22) oziroma 1. člen Uredbe o določitvi cene električne energije (Uradni list RS, št. 95/22 in 98/22) (četrti odstavek 3. člena),
- v primeru uveljavljanja načela sorazmernosti iz 17. člena tega zakona, izjavo, da je bilo upravičencu z odlokom Vlade Republike Slovenije prepovedano ponujanje blaga in storitev zaradi posledic epidemije COVID-19,

- izjavo, da zanj ne veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino (peti odstavek 3. člena).

(5) Vlogi za dodelitev pomoči za posebno pomoč zaradi zmanjšane gospodarske uspešnosti upravičenec priloži obrazec z izračuni, pripravljenimi na podlagi kalkulatorja in potrdi v aplikaciji naslednje izjave:

- izjavo, da upravičenec nabavlja energente pri dobaviteljnih energentov kot končni odjemalec,
- izjavo, da zoper upravičenca ni na dan oddaje vloge začet stečajni postopek ali postopek likvidacije in da nima na dan oddaje vloge neplačanih zapadlih obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki znašajo 50 eurov in več, in ima izpolnjene obveznosti iz naslova predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta do dneva oddaje vloge ter da v primeru, da je upravičenec v postopku prisilne poravnave, nima neporavnanih davčnih obveznosti, na katere ne učinkuje postopek prisilne poravnave ter so nastale po začetku postopka prisilne poravnave, (tretji odstavek 3. člena),
- izjavo, da skupna višina pomoči za zmanjšano gospodarsko uspešnost skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z oddelkoma 2.1. in 2.4. začasnega okvira, ne presega 100 milijonov eurov (tretja alineja tretjega odstavka 6. člena),
- izjavo, da se poleg pomoči, ki jih je prejel upravičenec, upoštevajo tudi pomoči, ki so jih prejela tudi vsa podrejena in nadrejena podjetja upravičenca v Republiki Sloveniji (tretji odstavek 6. člena),
- izjavo, s katero se upravičenec zavezuje, da bo na zahtevo pristojnega organa predložil podatke in dokazila v zvezi z upravičenimi stroški ter da se strinja, da se za namene nadzora pridobijo in preverijo podatki o dobavljenih količinah in cenah energentov za upravičenca pri operaterjih in dobaviteljnih (drugi odstavek 16. člena),
- izjavo, da upravičenec ne spada med odjemalce, kot jih določa 1. člen Uredbe o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22) oziroma 1. člen Uredbe o določitvi cene električne energije (Uradni list RS, št. 95/22 in 98/22) (četrti odstavek 3. člena),
- v primeru uveljavljanja načela sorazmernosti iz 17. člena tega zakona, izjavo, da je bilo upravičencu z odlokom Vlade Republike Slovenije prepovedano ponujanje blaga in storitev zaradi posledic epidemije COVID-19,
- izjavo, da zanj ne veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino (peti odstavek 3. člena),
- izjavo, da ocenjuje ustrezno znižanje EBITDA v letu 2023 glede na leto 2021 in da ocenjuje, da njegov EBITDA v letu 2023 vključno s skupno pomočjo ne bo presegel ravni EBITDA, določene v 9. členu tega zakona v povezavi s 54. členom tega zakona.

(6) Vlogi za dodelitev posebne pomoči za energetske intenzivno podjetje in posebne pomoči za energetske intenzivna podjetja v posebnih sektorjih upravičenec priloži obrazec z izračuni, pripravljenimi na podlagi kalkulatorja in priloži odločbo ali drugo dokazilo davčnega organa, s katerim je bil upravičen do vračila plačane trošarine ali oproščen plačila trošarine, in s tem dokazuje, da je energetske intenzivno podjetje, ter potrdi v aplikaciji naslednje izjave:

- izjavo, da upravičenec nabavlja energente pri dobaviteljnih energentov kot končni odjemalec,
- izjavo, da zoper upravičenca ni na dan oddaje vloge začet stečajni postopek ali postopek likvidacije in da nima na dan oddaje vloge neplačanih zapadlih obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki znašajo 50 eurov in več, in ima izpolnjene obveznosti iz naslova predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta do dneva oddaje vloge ter da v primeru, da je upravičenec v postopku prisilne poravnave, nima neporavnanih davčnih obveznosti, na katere ne učinkuje postopek prisilne poravnave ter so nastale po začetku postopka prisilne poravnave, (tretji odstavek 3. člena),
- izjavo, da skupna višina pomoči skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom in 2.4. oddelkom začasnega okvira, ne presega 50 milijonov eurov (četrti alineja tretjega odstavka 6. člena), kar velja za pomoč za energetske intenzivna podjetja,
- izjavo, da skupna višina pomoči skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom in 2.4. oddelkom začasnega okvira, ne presega 150 milijonov eurov, če gre za upravičenca iz sektorja oziroma podsektorja, navedenega v tabeli v četrti alineji prvega odstavka 11. člena tega

zakona (peta alineja tretjega odstavka 6. člena), kar velja za energetska intenzivna podjetja iz posebnih sektorjev,

- izjavo, da se poleg pomoči, ki jih je prejel upravičenec, upoštevajo tudi pomoči, ki so jih prejela tudi vsa podrejena in nadrejena podjetja upravičenca v Republiki Sloveniji (tretji odstavek 6. člena),
- izjavo, s katero se upravičenec zavezuje, da bo na zahtevo pristojnega organa ali ministrstva, pristojnega za področje gospodarstva, predložil podatke in dokazila v zvezi z upravičenimi stroški ter da se strinja, da se za namene nadzora pridobijo in preverijo podatki o dobavljenih količinah in cenah energentov za upravičenca pri operaterjih in dobaviteljih (drugi odstavek 16. člena),
- izjavo, da upravičenec ne spada med odjemalce, kot jih določa 1. člen Uredbe o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22) oziroma 1. člen Uredbe o določitvi cene električne energije (Uradni list RS, št. 95/22 in 98/22) (četrti odstavek 3. člena),
- v primeru uveljavljanja načela sorazmernosti iz 17. člena tega člena, izjava, da je bilo upravičencu z odlokom Vlade Republike Slovenije prepovedano ponujanje blaga in storitev zaradi posledic epidemije COVID-19,
- izjavo, da zanj ne veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino (peti odstavek 3. člena),
- izjavo, da ocenjuje ustrezno znižanje EBITDA v letu 2023 glede na leto 2021 oziroma negativen EBITDA in da ocenjuje, da njegov EBITDA v letu 2023 vključno s skupno pomočjo ne bo presegel 70 odstotkov EBITDA v letu 2021 ali 0 (drugi odstavek 10. člena, drugi odstavek 11. člena).

(7) Upravičenec do pomoči za gospodarstvo iz tretje, četrte in pete alineje prvega odstavka 4. člena tega zakona do 31. marca 2024 priloži v aplikacijo dokazilo o znižanju oziroma negativnem EBITDA na podlagi oddanih računovodskih izkazov (druga alineja prvega odstavka in drugi odstavek 9. člena, tretja alineja prvega odstavka in drugi odstavek 10. člena in tretja alineja prvega odstavka in drugi odstavek 11. člena). V primeru da se v postopku revizije ugotovijo odstopanja, se najkasneje do 30. septembra 2024 opravi poračun.

(8) Upravičenec, ki je oddal vlogo v aplikacijo, lahko vlogo umakne najkasneje do roka, ki ga na spletni strani objavi pristojni organ. Umik vloge se odda elektronsko prek aplikacije. Umik vloge mora biti pravilno digitalno podpisan s kvalificiranim digitalnim potrdilom (KDP predpisanega izdajatelja) zakonitega zastopnika upravičenca, ki je preverljivo v spletnem servisu AJPES eEDP. Pristojni organ bo v primeru umika vloge izdal sklep o ustavitvi postopka. Zoper ta sklep ni pritožbe, možen pa je upravni spor..

(9) Vloge, ki niso oddane prek aplikacije skladu s tem zakonom, se s sklepom zavržejo. Zoper ta sklep ni pritožbe, možen pa je upravni spor.

(10) Ne glede na zadnji stavek drugega odstavka 12. člena mora upravičenec, ki po določbah tega zakona uveljavlja pomoč za gospodarstvo iz 9., 10. ali 11. člena tega zakona v skupni višini višji od 4 milijonov eurov, pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije. Pristojni organ o upravičencih iz prejšnjega stavka obvesti ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ki upravičenca pozove k predložitvi dokazil in v sodelovanju z ministrstvom za finance pripravi predlog mnenja vlade. Vlada poda soglasje, če podjetje:

- na podlagi kazalnikov zaposlenosti glede na povprečje regije, višine že prejetih državnih pomoči in uspešnosti poslovanja podjetja glede na povprečje v regiji izkazuje vsaj povprečni pomen podjetja in njegove dejavnosti za širši gospodarski in socialni razvoj regije ali države;
- na podlagi kazalnikov deleža izvoza v skupnih prihodkih ter deleža investicij v preteklih obdobjih izkazuje vsaj povprečni vpliv podjetja na izvoz in ustvarjeno dodano vrednost;
- na podlagi kazalnika deleža tujih poslovnih partnerjev v portfelju podjetja ter kazalnikov vpetosti družbe v globalne verige izkazuje vsaj povprečen pomen na širši evropski industrijski ekosistem ter vpetost v globalne verige vrednosti;

- glede na kazalnik deleža stroška za porabo energentov v vseh stroških in glede na investicije in ukrepe, namenjene zmanjšanju stroškov iz naslova energentov izkazuje vsaj povprečno izpostavljenost stroškom energentov.

(11) Vlada Republike Slovenije o soglasju odloči najkasneje v 30 dneh. O odločitvi Vlade Republike Slovenije ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, obvesti pristojni organ. Glede na odločitev vlade pristojni organ izvede izplačilo pomoči za gospodarstvo v skladu z določbami tega zakona.

(12) Če Vlada Republike Slovenije ne da soglasja oziroma ne da soglasja v roku iz prejšnjega odstavka, je upravičenec upravičen do pomoči v višini 4 milijone eurov.

13. člen

(preveritev pred odobritvijo pomoči za gospodarstvo)

(1) Pristojni organ pred odobritvijo enostavne pomoči za gospodarstvo iz prve alineje prvega odstavka 4. člena tega zakona preveri višino že dodeljene državne pomoči v skladu z oddelkom 2.1. začasnega okvira za posameznega upravičenca, ki opravlja dejavnost v primarni kmetijski proizvodnji ali v sektorju ribištva in akvakulture, v evidencah državne pomoči, ki jih vodi ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in ribištvo.

(2) Pristojni organ pred odobritvijo pomoči za gospodarstvo po tem zakonu, razen enostavne pomoči za gospodarstvo iz prejšnjega odstavka, preveri višino že dodeljene državne pomoči v skladu z oddelkoma 2.1. in 2.4. začasnega okvira za posameznega upravičenca, v evidencah državne pomoči, ki jih vodi ministrstvo pristojno za finance.

14. člen

(izplačilo pomoči in zagotavljanje sredstev)

(1) Izplačilo pomoči za gospodarstvo se s strani pristojnega organa na podlagi oddane vloge v skladu z 12. členom tega zakona izvede upravičencem na transakcijski račun, odprt pri banki s sedežem v Republiki Sloveniji ali podružnici banke države članice v Republiki Sloveniji, ki so ga navedli v oddani vlogi.

(2) Izplačila se izvedejo v višini 80 odstotkov višine pomoči za posamezno izplačilo. Upravičenec je upravičen za vsak mesec upravičenega obdobja do ene dvanajstine ocenjene višine pomoči celotnega upravičenega obdobja. Prvo izplačilo se izvede do vključno 31. marca 2023 za obdobje od januarja 2023 do marca 2023, naslednja izplačila za obdobje od aprila 2023 do decembra 2023 pa se izvedejo mesečno do 30. v mesecu za tekoči mesec. Za izplačila v obdobju od 1. julija 2023 do 31. decembra 2023 se upošteva korekcijski postopek iz šestega odstavka 16. člena tega zakona. Do 28. februarja 2024 se upravičencem izplačajo tudi zadržana sredstva v višini 20 odstotkov višine pomoči oziroma razlika do skupne višine pomoči, do katere je upravičen upravičenec skladno s šestim odstavkom 16. člena tega zakona, vendar največ do ocenjene višine pomoči za celotno upravičeno obdobje iz tretjega odstavka 12. člena tega zakona.

(3) Če skupni znesek pomoči za gospodarstvo vseh upravičencev iz predloženih vlog presega 850 milijonov eurov, se višina pomoči za gospodarstvo vseh upravičencev sorazmerno zniža do skupne višine 850 milijonov eurov.

(4) Sredstva za izplačilo pomoči za gospodarstvo se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije. Pristojni organ in ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, skleneta pogodbo, v kateri opredelita način in pogoje za izvedbo izplačila proračunskih sredstev pristojnemu organu za izvedbo pomoči za gospodarstvo v skladu s tem zakonom.

15. člen

(poročanje)

(1) Pristojni organ v 15 dneh po vsakem izplačilu pomoči za gospodarstvo iz prvega odstavka 4. člena tega zakona, razen za primere enostavne pomoči za gospodarstvo iz drugega odstavka tega člena poroča ministrstvu, pristojnemu za finance, o dodeljeni pomoči na način, ki ga ministrstvo, pristojno za finance, objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

(2) Pristojni organ v 15 dneh po vsakem izplačilu enostavne pomoči za gospodarstvo iz prve alineje prvega odstavka 4. člena tega zakona upravičencu, ki opravlja dejavnost v primarni kmetijski proizvodnji ali v sektorju ribištva in akvakulture, poroča ministrstvu, pristojnemu za kmetijstvo in ribištvo, o dodeljeni pomoči na način, ki ga ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in ribištvo, objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

16. člen **(nadzor in vračilo pomoči)**

(1) Pristojni organ ima za namene izvajanja nadzora v skladu s tem členom pravico neposredno od upravičenca pridobivati dokazila, pojasnila in druge listine z namenom ugotovitve dejanske upravičenosti do pomoči v skladu s tem zakonom.

(2) Pristojni organ za namen izvajanja nadzora v skladu s tem členom predpiše vrsto in obliko podatkov ter način elektronske izmenjave podatkov s subjekti, ki so dolžni omenjene podatke zagotoviti pristojnemu organu, da pridobi in preveri podatke o dobavljenih količinah in cenah energentov na enoto za posameznega upravičenca v skladu s tretjim in četrtem odstavkom tega člena.

(3) Elektrooperaterji in dobavitelji za električno energijo, kot jih opredeljuje Zakon o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21), operater prenosnega sistema ter operaterji distribucijskih sistemov in dobavitelji za zemeljski plin, kot jih opredeljuje Zakon o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22), morajo pristojnemu organu posredovati podatke iz prejšnjega odstavka. Operaterji posredujejo podatke o dobavljenih količinah električne energije in zemeljskega plina ter dobaviteljih, dobavitelji pa podatke o cenah na enoto električne energije in zemeljskega plina za posameznega upravičenca.

(4) Obveznost iz prejšnjega odstavka ima tudi vsak posredni dobavitelj, ki upravičencem dobavlja in zaračunava del energentov.

(5) Dobavitelji tehnološke pare, ki imajo registrirano glavno dejavnost v skupini D35.300 po standardni klasifikaciji dejavnosti na dan 31. december 2022, morajo pristojnemu organu posredovati podatke o dobavljenih količinah in cenah na enoto tehnološke pare za posameznega upravičenca na način, kot ga predpiše pristojni organ.

(6) Rok za posredovanje podatkov iz tretjega in četrtega odstavka tega člena pristojnemu organu je:

- do vključno 31. julija 2023 za obdobje od 1. januarja 2023 do vključno 30. junija 2023 in
- do vključno 31. januarja 2024 za obdobje od 1. julija 2023 do vključno 31. decembra 2023.

(7) Pristojni organ primerja podatke iz vloge posameznega upravičenca s podatki iz tretjega in četrtega odstavka tega člena in izračuna, kakšna je višina nadomestila, ki temelji na podatkih iz tretjega in četrtega odstavka tega člena. Razliko med dejanskim izplačilom pomoči za gospodarstvo in izračunom višine pomoči za gospodarstvo na podlagi podatkov iz tretjega in četrtega odstavka tega člena za obdobje od 1. januarja 2023 do 30. junija 2023 pristojni organ upošteva pri mesečnih izplačilih v obdobju od 1. julija 2023 do 31. decembra 2023 (korekcijski postopek). Ugotovljena odstopanja med dejanskim izplačilom pomoči za gospodarstvo in izračunom višine pomoči na podlagi podatkov iz tretjega in četrtega odstavka tega člena za obdobje od 1. julija 2023 do vključno 31. decembra 2023 pristojni organ upošteva pri poročanju, ki ga izvede do vključno 28. februarja 2024. Izplačana pomoč za gospodarstvo ne more presežati ocenjene višine pomoči v vlogi iz 12. člena tega zakona.

(8) Upravičenec, ki je uveljavljal pomoč za gospodarstvo v skladu s tem zakonom in je naknadno ugotovil, da mu je bila odobrena oziroma izplačana previsoka pomoč glede na dejansko nastale stroške ali da ni izpolnjeval pogojev za njeno pridobitev, o tem nemudoma oziroma najkasneje do vključno 30. aprila 2024 pisno obvestiti pristojni organ.

(9) V primeru, da pristojni organ v postopku preverjana iz sedmega odstavka tega člena ugotovi, da je bila pomoč upravičencu odobrena oziroma izplačana neupravičeno oziroma, če prejme obvestilo upravičenca iz prejšnjega odstavka, oziroma v postopku naknadne kontrole pogojev za dodelitev pomoči za gospodarstvo ugotovi, da je bila pomoč upravičencu odobrena oziroma izplačana neupravičeno, pristojni organ izda odločbo in naloži upravičencu, da vrne znesek neupravičeno prejete pomoči v 30 dneh od vročitve odločbe. Zoper odločbo ni pritožbe, možen pa je upravni spor. V postopku izdaje odločbe se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(10) Po poteku roka za vračilo prejete pomoči za gospodarstvo, določenega v prejšnjem odstavku, se do plačila plačajo zakonite zamudne obresti.

(11) Dokončno odločbo iz devetega odstavka tega člena pristojni organ posreduje pristojnemu organu za odločanje o vračilu sredstev iz razloga neizpolnjevanja pogojev za upravičenost do ukrepov iz III. poglavja tega zakona.

(12) Upravičenec, ki je uveljavil pomoč za gospodarstvo po tem zakonu, mora v primeru, da je pri njem od uveljavitve tega zakona v letu 2023 oziroma za leto 2023 prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, o tem obvestiti pristojni organ najpozneje v dveh mesecih po izplačilu. Prejeta sredstva mora vrniti v 30 dneh po vročitvi odločbe, ki jo izda pristojni organ, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi po zakonu, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti, ki tečejo od dneva poteka roka za vračilo prejete pomoči do dneva vračila.

(13) Nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti vračila prejetih sredstev iz prejšnjega odstavka izvaja pristojni organ. Za namene izvajanja nadzora iz prejšnjega stavka pristojni organ pridobi podatke o izplačilu dobička, nakupih lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost v poslovodstvu od Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS). Vrsto in obliko ter način posredovanja podatkov iz tega odstavka določi pristojni organ.

17. člen

(načelo sorazmernosti)

Upravičencu, ki mu je bilo v letu 2021 z odlokom Vlade Republike Slovenije prepovedano ponujanje blaga in storitev zaradi posledic epidemije COVID-19, se lahko kot referenčno obdobje šteje enako obdobje v letu 2019, v katerem je posloval brez teh omejitev, kar potrjuje upravičenec z izjavo.

18. člen

(pravne posledice predložitve nepravilnih ali neverodostojnih podatkov)

(1) Če upravičenec predloži nepravilne ali neverodostojne podatke, se poleg obveznosti vračila zneska neupravičeno prejete pomoči upravičenec po pravnomočnosti odločbe iz petega odstavka 15. člena tega zakona uvrsti na seznam neupravičenih prejemnikov pomoči po začasnem okviru in ni upravičen do nikakršnih izplačil po začasnem okviru, razen če dokaže, da nepravilnih ali neverodostojnih podatkov ni predložil namerno.

(2) Seznam neupravičenih prejemnikov pomoči po začasnem okviru vodi pristojni organ.

(3) Seznam vključuje firmo in matično številko upravičenca.

(4) Dostop do seznama imajo organi, ki odločajo o pomočeh po začasnem okviru.

(5) Po preteku 10 let od zadnje odobritve pomoči se podatki s seznama iz prvega odstavka tega člena zbršejo.

(6) Rok hrambe podatkov s seznama je 10 let od odobritve pomoči.

19. člen

(omejitve v zvezi s preprodajo energentov)

(1) Upravičenec, ki proda viške energentov, ne more uveljavljati pomoči za energente, ki jih je prodal.

(2) Upravičenec mora obvestiti pristojni organ o vsaki prodaji viškov energenta, kar vključuje podatke o kupcu, prodani količini in ceni na enoto energenta.

(3) Upravičenec, ki ravna v nasprotju s prvim in drugim odstavkom tega člena, se kaznuje z globo 10.000 eurov. Pristojni organ po uradni dolžnosti o kršitvi obvesti javno agencijo, pristojno za energijo, ki upravičencu z odločbo naloži plačilo globe.

III. UKREPI ZA OHRANITEV DELOVNIH MEST

1. Začasen ukrep delnega povračila nadomestila plače zaradi skrajšanja polnega delovnega časa

20. člen

(ukrep delnega povračila nadomestila plače zaradi skrajšanja polnega delovnega časa delavcem)

Ukrep delnega povračila nadomestila plače zaradi skrajšanja polnega delovnega časa delavcem (v nadaljnjem besedilu: ukrep) po določbah tega zakona delodajalcu omogoča odreditev dela s skrajšanim delovnim časom ob hkratni delni napotitvi na začasno čakanje na delo delavca, ki ima pri delodajalcu sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas, zaradičasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnih razlogov, ki so posledica izjemno visokih povišanj cen energentov (v nadaljnjem besedilu: poslovni razlog), na način, da delodajalec delavcu zagotavlja delo vsaj za polovični delovni čas (v nadaljnjem besedilu: odreditev dela s skrajšanim delovnim časom).

21. člen

(pogoji za uveljavljanje delnega povračila nadomestila plače)

(1) Delodajalec, ki delavcu skladno s prejšnjim členom zagotavlja delo za vsaj polovični delovni čas, lahko zaradi povračila izplačanega nadomestila plače za preostali del delovnega časa do polnega delovnega časa, za katerega je delavcu odrejeno začasno čakanje na delo v deležu od 5 do 20 ur tedensko, uveljavlja delno povračilo izplačanega nadomestila plače zaradi odreditve dela s skrajšanim delovnim časom, določeno s tem zakonom (v nadaljnjem besedilu: delno povračilo nadomestila plače).

(2) Pravico do delnega povračila nadomestila plače iz tega podpoglavja lahko uveljavlja delodajalec iz prvega odstavka 3. člena tega zakona, ki na dan 31. december 2022 nima registrirane glavne dejavnosti v skupini K po standardni klasifikaciji dejavnosti.

(3) Pravico do delnega povračila nadomestila plače iz tega podpoglavja lahko uveljavlja delodajalec iz prejšnjega odstavka, ki zaposluje delavce na podlagi pogodbe o zaposlitvi za polni delovni čas in na katerega se je prenesla ena od vrst pomoči za gospodarstvo iz prvega odstavka 4. člena tega zakona, ali ki bi bil upravičen do prenosa ene od vrst pomoči za gospodarstvo iz prvega odstavka 4. člena tega zakona ter po lastni oceni najmanj 30 odstotkom delavcev mesečno ne more zagotavljati najmanj 90 odstotkov dela.

(4) Pravice do delnega povračila nadomestila plače ne more uveljavljati delodajalec:

- če je nad njim na dan vložitve vloge začel postopek stečaja ali je v likvidacijskem postopku,
- ki ne izpolnjuje obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ, če ima neplačane zapadle obveznosti na dan vložitve vloge, če vrednost teh neplačanih zapadlih obveznosti na dan vložitve vloge znaša 50 evrov ali več in ki na dan vložitve vloge nima predloženih vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dneva vložitve vloge,

- ki je neposredni ali posredni uporabnik proračuna Republike Slovenije oziroma proračuna občine.

(5) Pravice do delnega povračila nadomestila plače delodajalec ne more uveljaviti za delavca, ki je pri tem delodajalcu v delovnem razmerju manj kot tri mesece ali je v zadnjih treh mesecih pri tem delodajalcu zaposlen za krajši delovni čas od polnega in za delavca, za katerega prejema subvencijo plače iz programov, sofinanciranih iz proračuna Republike Slovenije ali kohezijskih sredstev.

(6) Pred sprejetjem odločitve o odreditvi dela s skrajšanim delovnim časom se mora delodajalec o obsegu dela s skrajšanim delovnim časom, številu zaposlenih, ki jim bo takšno delo odrejeno, in trajanju odreditve posvetovati s sindikati pri delodajalcu, če sindikata pri delodajalcu ni, pa s svetom delavcev, in pridobiti pisno mnenje sindikata oziroma sveta delavcev. Če pri delodajalcu ni sindikata, niti sveta delavcev, mora delodajalec pred sprejetjem odločitve o tem obvestiti delavce na pri delodajalcu običajen način. O sprejeti odločitvi odreditve dela s skrajšanim delovnim časom delodajalec seznaniti Inšpektorat republike Slovenije najkasneje en delovni dan pred pričetkom opravljanja dela s skrajšanim delovnim časom.

(7) Če se spremenijo okoliščine odreditve dela s skrajšanim delovnim časom, zlasti obseg dela s skrajšanim delovnim časom, število zaposlenih, ki jim bo takšno delo odrejeno, in trajanje odreditve, ki je predstavljala podlago za sprejetje odločitve, je treba opraviti novo posvetovanje iz prejšnjega odstavka.

22. člen **(časovna omejitev)**

(1) Delodajalec lahko posameznemu delavcu, s katerim ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas, odredi delo s skrajšanim delovnim časom v obdobju od 1. januarja 2023 do 31. marca 2023.

(2) Vlada lahko ukrep iz 20. člena tega zakona s sklepom, ki ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, največ dvakrat podaljša za obdobje enega meseca.

23. člen **(pravice in obveznosti delavcev)**

(1) Delavec, ki mu je začasno odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom, ohrani vse pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, kot če bi delal polni delovni čas, razen tistih, ki so drugače urejene s tem zakonom.

(2) V času začasno odrejenega dela s skrajšanim delovnim časom v skladu s tem zakonom ima delavec:

- pravico do plačila za delo v času, ko dejansko dela,
- za čas do polnega delovnega časa, ko v okviru odrejenega skrajšanega delovnega časa ne dela, pravico do nadomestila plače iz prvega odstavka 24. člena tega zakona,
- pravico do odmora med delovnim časom v sorazmerju s časom, prebitim na delu,
- obveznost, da na zahtevo delodajalca, poslano delavcu v pisni ali elektronski obliki, opravlja delo s polnim delovnim časom, pri čemer mora delodajalec takšno zahtevo delavcu posredovati vsaj en dan pred začetkom opravljanja dela s polnim delovnim časom.

(3) Če je delavec v času začasno odrejenega dela s skrajšanim delovnim časom odsoten z dela v primerih, določenih z zakonom, ki ureja delovna razmerja, ima pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, pri čemer se upošteva delovna obveznost delavca, kot je določena s pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas. Osnova za višino nadomestila plače se določi glede na plačo, ki bi jo delavec prejel, kot če bi delal polni delovni čas.

(4) Delodajalec pisno odredi delavcu delo s skrajšanim delovnim časom. V odredbi določi obseg skrajšanega delovnega časa, ki ne sme biti krajši od polovice polnega delovnega časa, čas trajanja dela s skrajšanim delovnim časom in razporeditev delovnega časa ali način razporeditve delovnega časa, ter delavca obvesti o času trajanja odmora med delom, višini povračila stroškov v zvezi z delom,

možnosti in načinu poziva delavcu, da delo ponovno opravlja s polnim delovnim časom ter nadomestilo plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja. Odredba se lahko pošlje delavcu tudi po elektronski poti na elektronski naslov delavca, ki ga zagotavlja in njegovo uporabo nalaga delodajalec.

(5) Delavec se lahko v času odrejenega skrajšanega delovnega časa prijavi v evidenco iskalcev zaposlitve in se lahko vključi v ukrepe, ki se zagotavljajo prijavljenim iskalcem zaposlitve.

(6) V času dela s polnim delovnim časom delavec ni zavezan izvajati aktivnosti iz ukrepov aktivne politike zaposlovanja v skladu z zakonom, ki ureja trg dela.

(7) Če se delavec na podlagi soglasja delodajalca vključi v ukrepe iz petega odstavka tega člena, je ne glede na 24. člen tega zakona nadomestilo plače določeno v višini, kot je določena v sedmem odstavku 137. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22 in 54/22 – ZUPŠ-1; v nadaljnjem besedilu: ZDR-1).

24. člen (višina nadomestila plače)

(1) Delavec ima za čas do polnega delovnega časa, ko v okviru odrejenega skrajšanega delovnega časa ne opravlja dela, pravico do nadomestila plače, v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga.

(2) Plačilo za delo v času, ko delavec dejansko dela, in nadomestilo plače, določeno v skladu s prejšnjim odstavkom, skupaj ne smeta biti nižja od minimalne plače v Republiki Sloveniji.

25. člen (obveznosti delodajalca in vračilo prejetih sredstev)

(1) V obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače mora delodajalec delavcem, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom v skladu s tem zakonom, redno izplačevati plačo in nadomestilo plače v sorazmernem delu glede na odrejeno delež dela ali delnega začasnega čakanja na delo.

(2) Delodajalec ne sme v obdobju:

- prejemanja delnega povračila nadomestila plače in še šest mesecev po tem obdobju začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, ki jim je odredil delo s skrajšanim delovnim časom, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov (prepoved odpuščanja) in
- iz prejšnjega odstavka odrejati nadurnega dela, neenakomerno razporediti ali začasno prerazporediti delovnega časa, če to delo lahko opravi z delavci, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom.

(3) Delodajalec je dolžan voditi evidenco o izrabi delovnega časa delavca, ki mu odredi delo s skrajšanim delovnim časom, na način, da je iz nje razviden čas prihoda in odhoda z dela ter čas drugih upravičenih odsotnosti (letni dopust, začasna nezmožnost opravljanja dela ipd.). Čas prihoda in odhoda z dela se mora vpisati v evidenco o izrabi delovnega časa ob dejanskem prihodu in odhodu delavca z dela.

(4) Če delodajalec ravna v nasprotju s prvim, drugim ali tretjim odstavkom tega člena ali če je v postopku uveljavljanja pravice do delnega povračila nadomestila plače predložil neresnična dokazila iz drugega odstavka 27. člena tega zakona, mora sredstva, prejeta v skladu s tem zakonom, v celoti vrniti.

(5) Delodajalec, ki je bil upravičen do delnega povračila nadomestila plače iz prvega odstavka 21. člena tega zakona, mora sredstva, prejeta v skladu s tem zakonom, v celoti vrniti, če začne postopek likvidacije po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, v obdobju:

- prejemanja sredstev in
- po prenehanju prejemanja sredstev, ki je enako celotnemu obdobju prejemanja sredstev.

(6) Delodajalec, ki mu je bila z dokončno odločbo v skladu s tem zakonom naložena obveznost vračila neupravičeno prejete pomoči iz 16. člena tega zakona, mora sredstva, prejeta v skladu s tem poglavjem, v celoti vrniti.

(7) O vračilu prejetih sredstev na podlagi četrtega, petega in šestega odstavka tega člena odloči Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: zavod) z odločbo. Zoper odločbo o vračilu prejetih sredstev ni pritožbe, možen pa je upravni spor. Delodajalec mora prejeta sredstva vrniti v 30 dneh od vročitve odločbe, skupaj z obrestmi v višini zakonsko določenih zamudnih obresti, ki tečejo od dneva prejema povračila nadomestila plače do dneva vračila.

(8) Če obveznost iz naslova vračila prejetega delnega povračila nadomestila plače ni plačana v roku iz prejšnjega odstavka, se prisilno izterja. Izvršbo opravi FURS po določbah zakona, ki ureja davčni postopek.

(9) Delodajalec, ki je prejel delno povračilo nadomestila plače v skladu s tem zakonom, mora v primeru, da je v letu 2023 oziroma za leto 2023 dalje prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost v poslovodstvu, o tem obvestiti zavod najpozneje v dveh mesecih po izplačilu. Prejeta sredstva mora vrniti v 30 dneh po vročitvi odločbe, ki jo izda zavod, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi po zakonu, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti, ki tečejo od dneva prejema delnega povračila nadomestila plače do dneva vračila.

(10) Nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti vračila prejetih sredstev iz prejšnjega odstavka izvaja zavod. Za namene izvajanja nadzora iz prejšnjega stavka zavod pridobi podatke o izplačilu dobička, nakupih lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost v poslovodstvu od FURS.

(11) Delodajalec v času odrejenega dela s skrajšanim delovnim časom zagotavlja pravico in obveznost delavcev do usposabljanja in izobraževanja.

26. člen **(prepoved odreditve dela s skrajšanim delovnim časom)**

Delodajalec ne sme odrediti dela s skrajšanim delovnim časom delavcu:

- upravičenemu do dela s krajšim delovnim časom, ki prejema delno nadomestilo na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ali je upravičen do dela s krajšim delovnim časom na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju ali starševskem varstvu,
- v času teka odpovednega roka na podlagi odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga.

27. člen **(postopek uveljavljanja delnega povračila nadomestila plače)**

(1) Delodajalec uveljavi pravico do delnega povračila nadomestila plače po tem zakonu z vlogo, ki jo vloži pri zavodu v elektronski obliki v 15 dneh od odreditve dela s skrajšanim delovnim časom.

(2) Vlogi delodajalec priloži:

- izračun pristojnega organa iz prvega odstavka 12. člena tega zakona o višini pomoči za gospodarstvo, do katere bi bil upravičen ali dokazilo o prenosu pomoči za gospodarstvo iz drugega odstavka 12. člena tega zakona,
- pisno izjavo, da po lastni oceni najmanj 30 odstotkom delavcev mesečno ne more zagotavljati najmanj 90 odstotkov dela,
- pisno odredbo delavcu o skrajšanju polnega delovnega časa,
- pisno izjavo, da ima na dan vložitve vloge plačane zapadle obveznosti iz naslova obveznih dajatev in druge denarne nedavčne obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki znašajo 50 evrov in več, in da ima na dan vložitve vloge izpolnjene obveznosti iz naslova

predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dneva vložitve vloge,

- pisno izjavo, da ni odredil dela s skrajšanim delovnim časom delavcem v času teka odpovednega roka na podlagi odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga,
- pisno izjavo, s katero se zaveže, da v obdobju delnega povračila nadomestila plače in še šest mesecev po tem obdobju ne bo kršil prepovedi odpuščanja iz prve alineje drugega odstavka 25. člena tega zakona,
- pisno izjavo, za katero kazensko in materialno odgovarja, da je delavcem na dan vložitve vloge izplačal plačo in vsa nadomestila plače,
- izjavo, da skupna višina prejete pomoči po tem podpoglavju zakona skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom začasnega okvira, ne presega dveh milijonov evrov oziroma ne presega 250.000 evrov na upravičenca, ki opravlja dejavnost v primarni kmetijski proizvodnji, in 300.000 evrov na upravičenca, ki opravlja dejavnost v sektorju ribištva in akvakulture, in da zanj ne veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino.

(3) Zavod odloči o vlogi v 15 dneh od prejema popolne vloge z odločbo. Zoper odločbo ni pritožbe, možen pa je upravni spor.

(4) Odločba o delnem povračilu nadomestila plače mora vsebovati zlasti predmet, osnovo za izračun nadomestila plače, način izračuna delnega povračila nadomestila plače, rok za izplačilo, obdobje vračanja sredstev, spremljanje in poročanje, sankcije za kršitev odločbe ter nadzor nad njegovim izvajanjem.

(5) Delno povračilo nadomestila plače, razen za delavce, za katere plačilo nadomestila plače ne bremeni delodajalca, se delodajalcu izplačuje mesečno, v sorazmernem deležu ali v celoti, in sicer deseti dan meseca, ki sledi mesecu izplačila nadomestila plače po tem zakonu.

(6) Delodajalcu pripada delno povračilo nadomestila plače za dejansko mesečno oziroma tedensko obveznost, za prazničen in drug dela prost dan, določen z zakonom, če bi delavec na ta dan dejansko delal.

28. člen

(zahtevek za izplačilo delnega povračila nadomestila plače)

(1) Delodajalec uveljavlja delno povračilo nadomestila plače mesečno za pretekli mesec z zahtevkom za izplačilo, ki ga vloži pri zavodu na podlagi predhodno izdane odločbe o delnem povračilu nadomestila plače.

(2) Delodajalec mora zahtevek za izplačilo iz prejšnjega odstavka vložiti najpozneje v treh mesecih od dokončnosti odločbe o priznanju pravice do delnega povračila nadomestila plače v skladu s tem zakonom. Po tem obdobju delnega povračila nadomestila plače ne more več zahtevati.

29. člen

(višina delnega povračila nadomestila plače)

(1) Višina delnega povračila nadomestila plače iz prvega odstavka 21. člena tega zakona s strani Republike Slovenije znaša 80 odstotkov izplačanega nadomestila plače z vsemi davki in prispevki delodajalca (bruto II).

(2) Delno povračilo nadomestila plače iz prejšnjega odstavka ne more biti višje od bruto povprečne plače v Republiki Sloveniji za mesec oktober 2022.

30. člen

(izvajanje nadzora nad dodelitvijo delnega povračila nadomestila plače)

(1) Zavod opravlja nadzor nad dodelitvijo in izplačevanjem delnega povračila nadomestil plače v skladu s tem poglavjem.

(2) Za potrebe dodeljevanja delnega povračila nadomestila plače in izvajanje nadzora ima zavod pravico brezplačno pridobivati podatke o delavcih, za katere delodajalec prejme delno povračilo nadomestila plače, in sicer osebno ime, EMŠO, zavarovalno podlago, dejanski in polni delovni čas ter izplačane plače in plačane prispevke za socialno varnost, iz obstoječih zbirk osebnih podatkov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in FURS in od delodajalca evidenco izrabe delovnega časa.

(3) Zavod ima pravico brezplačno pridobivati podatke o izdanih odločbah pristojnega organa iz osmega odstavka 16. člena tega zakona.

(4) Podatki, ki jih pridobi zavod na podlagi prejšnjega odstavka, se ne smejo pošiljati tretjim osebam, hranijo pa se deset let po njihovi pridobitvi, razen v anonimizirani obliki za raziskovalne namene.

(5) Po preteku roka hrambe iz prejšnjega odstavka se podatki blokirajo in obravnavajo v skladu s predpisi, ki urejajo poslovanje organov javne uprave s stalno zbirko dokumentarnega gradiva oziroma ravnanje z javnim arhivskim gradivom.

(6) Po blokiranju v skladu s prejšnjim odstavkom se podatki iz drugega odstavka tega člena hranijo 30 let.

(7) Zavod ima pravico brezplačno pridobivati podatke o delavcih, za katere delodajalec prejme delno povračilo nadomestila plače, tudi davčno številko ter druge podatke iz zbirk osebnih podatkov upravljavca Centralnega registra prebivalstva, in sicer zgolj v obsegu, potrebnem za izvajanje nadzora nad dodelitvijo in izplačevanjem delnega povračila nadomestila plače v skladu s tem zakonom.

31. člen (inšpekcijski nadzor)

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem 20. do 30. člena tega zakona opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za delo v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor.

32. člen (pogoji dodelitve državne pomoči)

(1) Ukrep iz tega poglavja se izvaja v skladu z oddelkom 2.1. začasnega okvira in se lahko začne izvajati po njegovi odobritvi s strani Evropske komisije.

(2) Pomoč posameznemu upravičencu mora biti odobrena najpozneje 31. decembra 2023.

(3) Delodajalec po tem poglavju ne more prejeti pomoči, če zanj veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino.

(4) Skupna višina pomoči na posameznega upravičenca skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu s točko 2.1 začasnega okvirja, ne sme preseči omejitev, kot so določene v drugem poglavju tega zakona.

(5) Pomoč za ohranitev delovnih mest po tem zakonu se lahko kumulira s pomočjo de minimis skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2020/972 z dne 2. julija 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1407/2013 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 215 z dne 7. 7. 2020, str. 3), Uredbo Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v kmetijskem sektorju (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2022/2046 z dne 24. oktobra 2022 o spremembi prilog k Uredbi (EU) št. 1408/2013 glede njune prilagoditve, da se upoštevajo določbe Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo ter njegovega Protokola o Irski/Severni Irski (UL L št. 275 z dne 25. 10. 2022, str.

55) ali Uredbo Komisije (EU) št. 717/2014 z dne 27. junija 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v sektorju ribištva in akvakulture (UL L št. 190 z dne 28. 6. 2014, str. 45), zadnjič spremenjeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/2008 z dne 8. decembra 2020 o spremembi uredb (EU) št. 702/2014, (EU) št. 717/2014 in (EU) št. 1388/2014 v zvezi z obdobjem njihove uporabe in drugimi ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 414 z dne 9. 12. 2020, str. 15), oziroma s pomočjo v skladu z Uredbo 651/2014/EU ali Uredbo 702/2014/EU oziroma s pomočjo v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 (UL C št. 91 I z dne 20. 3. 2020), zadnjič spremenjenim s Sporočilom Komisije Šesta sprememba začasnega okvira za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 in sprememba Priloge k Sporočilu Komisije državam članicam o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov (UL C št. 473 z dne 24. 11. 2021, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: začasni okvir COVID-19), če se upoštevajo določbe o kumulaciji iz navedenih uredb in začasnega okvira COVID-19.

(6) Skupni znesek sofinanciranja istih upravičenih stroškov, ki se financirajo tudi iz drugih javnih virov, ne sme preseči omejitev, določenih s tem zakonom.

(7) Ukrep iz tega poglavja je združljiv tudi z drugimi ukrepi za podporo ohranjanju delovnih mest, če kombinirana podpora ne povzroči presežka nadomestila za stroške plač posameznega delavca.

33. člen (kazenske določbe)

(1) Zglobo od 10.000 do 50.000 evrov se kaznuje delodajalec, ki prejme delno povračilo nadomestila plače in:

- krši obveznost posvetovanja pred sprejetjem odločitve o odreditvi dela s skrajšanim delovnim časom s sindikatom oziroma svetom delavcev oziroma obveznost obvestitve delavcev na običajen način (šesti in sedmi odstavek 21. člena),
- krši prepoved odpuščanja (prva alineja drugega odstavka 25. člena),
- v obdobju iz prvega odstavka 25. člena tega zakona odredi nadurno delo, neenakomerno razporedi ali začasno prerazporedi delovni čas, če to delo lahko opravi z delavci, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom (druga alineja drugega odstavka 25. člena),
- krši prepoved odreditve dela s skrajšanim delovnim časom delavcu v času teka odpovednega roka (druga alineja 26. člena),
- delavec pri njem v času začasnega čakanja na delo zaradi skrajšanega delovnega časa opravlja delo.

(2) Z globo od 1.500 do 8.000 evrov se kaznuje delodajalec, ki prejme delno povračilo nadomestila plače in zaposluje deset ali manj delavcev, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 450 do 2.000 evrov se kaznuje odgovorna oseba delodajalca, prejemnika delnega povračila nadomestila plače, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 450 do 1.200 evrov se kaznuje delodajalec posameznik, prejemnik delnega povračila nadomestila plače, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Za prekršek iz tega člena se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem členom.

2. Začasen ukrep delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo

34. člen (upravičenci)

Pravico do delnega povračila nadomestila plače delavcev na začasnem čakanju na delo po tem zakonu lahko uveljavlja delodajalec iz prvega odstavka 3. člena tega zakona, ki na dan 31. december 2022 nima registrirane glavne dejavnosti v skupini K po standardni klasifikaciji dejavnosti, in na katerega

se je prenesla ena od vrst pomoči za gospodarstvo iz prvega odstavka 4. člena tega zakona, ali ki bi bil upravičen do prenosa ene od vrst pomoči za gospodarstvo iz prvega odstavka 4. člena tega zakona.

35. člen (časovne omejitve)

(1) Delodajalec iz prejšnjega člena lahko v obdobju od 1. januarja 2023 do 30. junija 2023 napoti delavca na začasno čakanje na delo za največ 30 delovnih dni.

(3) Pravice do delnega povračila nadomestila plače delodajalec ne more uveljaviti za delavca, ki je pri tem delodajalcu v delovnem razmerju od 1. januarja 2023 dalje in za delavca, za katerega prejema subvencijo plače iz programov, sofinanciranih iz proračuna Republike Slovenije ali kohezijskih sredstev.

36. člen (pravice in obveznosti delavcev)

(1) Delavec, ki je napoten na začasno čakanje na delo, in delodajalec zanj prejema delno povračilo nadomestila plače, ohrani vse pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, razen tistih, ki so drugače urejene s tem zakonom.

(2) Delavec ima v času začasnega čakanja na delo v skladu s tem zakonom dolžnost, da se na zahtevo delodajalca, poslano delavcu v pisni ali elektronski obliki, vrne na delo do sedem delovnih dni v tekočem mesecu, pri čemer mora delodajalec takšno zahtevo delavcu posredovati vsaj en dan pred vrnitvijo na delo. Delodajalec mora o tem predhodno obvestiti zavod.

(3) Če je bila plača delavca znižana zaradi določitve krajšega polnega delovnega časa pri delodajalcu, se za osnovo za nadomestilo plače za čas začasnega čakanja na delo upošteva plača ali osnova za nadomestilo plače v zadnjih treh mesecih pred določitvijo krajšega polnega delovnega časa.

(4) Če delavec v dogovoru z delodajalcem v času začasnega čakanja na delo izrabi pravico do letnega dopusta, ima za čas izrabe letnega dopusta pravico do nadomestila plače v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja.

(5) Delodajalec delavca pisno napoti na začasno čakanje na delo. V pisnem napotilu določi čas začasnega čakanja na delo, možnosti in način poziva delavcu, da se predčasno vrne na delo, ter višino nadomestila plače. O napotitvi na začasno čakanje na delo seznaní Inšpektorat republike Slovenije najkasneje en delovni dan pred pričetkom napotitve delavca na čakanje na delo.

(6) Delavec se lahko v času začasnega čakanja na delo prijavi v evidenco iskalcev zaposlitve in se lahko vključi v ukrepe, ki se zagotavljajo prijavljenim iskalcem zaposlitve v skladu z določbami zakona, ki ureja trg dela.

(7) V času dela s polnim delovnim časom delavec ni zavezan izvajati aktivnosti iz ukrepov aktivne politike zaposlovanja v skladu z zakonom, ki ureja trg dela.

(8) Če se delavec na podlagi soglasja delodajalca vključi v ukrepe iz šestega odstavka tega člena, je ne glede na prvi odstavek 37. člena tega zakona višina nadomestila plače določena v višini, kot je določena v sedmem odstavku 137. člena ZDR-1.

37. člen (višina nadomestila plače)

(1) Delavec ima v času začasnega čakanja na delo pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga.

(2) Nadomestilo plače, določeno v skladu s prejšnjim odstavkom, ne sme biti nižje od minimalne plače v Republiki Sloveniji.

38. člen **(delavci s pravicami iz socialnih zavarovanj)**

(1) Če je delavec ob napotitvi na začasno čakanje na delo upravičen do odsotnosti z dela ali med trajanjem začasnega čakanja na delo pridobi pravico do odsotnosti z dela na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju, starševskem varstvu ali druge upravičene odsotnosti ter do ustreznega nadomestila plače ali plačila prispevkov, se nadomestilo plače iz prejšnjega člena v tem času ne izplačuje.

(2) Če je delavec ob napotitvi na začasno čakanje na delo ali med trajanjem začasnega čakanja na delo upravičen do dela s krajšim delovnim časom in prejema delno nadomestilo na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ali je upravičen do dela s krajšim delovnim časom na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju ali starševskem varstvu, se nadomestilo plače iz prejšnjega člena v tem času izplačuje v sorazmernem delu, delavec pa zadrži pravico do prejemkov oziroma plačila prispevkov iz socialnih zavarovanj po teh predpisih, kot da bi delal.

39. člen **(višina delnega povračila nadomestila plače)**

(1) Višina delnega povračila nadomestila plače iz 37. člena tega zakona s strani Republike Slovenije znaša 80 odstotkov nadomestila plače in je omejena z višino povprečne bruto mesečne plače v Republiki Sloveniji za mesec oktober 2022. V povračilo nadomestila plače je vključeno nadomestilo plače z vsemi davki in prispevki delodajalca (bruto II).

(2) Delodajalec upravičenost do delnega povračila nadomestila plače iz 34. člena tega zakona dokazuje z dokazili iz tretjega odstavka 40. člena tega zakona.

40. člen **(postopek in način uveljavljanja delnega povračila nadomestila plače)**

(1) Delodajalec uveljavi pravico do delnega povračila nadomestila plače po določbah tega podpoglavja z vlogo, ki jo vloži v elektronski obliki pri zavodu v 15 dneh od napotitve delavca na začasno čakanje na delo.

(2) Pravice do delnega povračila nadomestila plače iz prejšnjega odstavka ne more uveljavljati delodajalec:

- ki na dan vložitve nima plačanih zapadlih obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki znašajo 1.000 evrov in več in na dan vložitve vloge nima izpolnjene obveznosti iz naslova predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dneva vložitve vloge;
- če je nad njim uveden postopek stečaja ali je v likvidacijskem postopku.

(3) Vlogi iz prvega odstavka tega člena delodajalec priloži:

- izračun pristojnega organa iz prvega odstavka 12. člena tega zakona o višini pomoči za gospodarstvo, do katere bi bil upravičen ali dokazilo o prenosu pomoči za gospodarstvo iz drugega odstavka 12. člena tega zakona,
- dokazila o napotitvi delavcev na začasno čakanje na delo zaradi začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga,
- izjavo, za pravilnost katere kazensko in materialno odgovarja, da ima na dan vložitve vloge plačane vse zapadle obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo,

- izjavo, za pravilnost katere kazensko in materialno odgovarja, da ima na dan vložitve vloge izpolnjene obveznosti iz naslova predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dne oddaje vloge,
- izjavo, da je zaposlenim na dan vložitve vloge izplačal vsa nadomestila plače,
- izjavo, da skupna višina prejete pomoči po tem podpoglavju zakona skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom začasnega okvira, ne presega dveh milijonov evrov oziroma ne presega 250.000 evrov na upravičenca, ki opravlja dejavnost v primarni kmetijski proizvodnji, in 300.000 evrov na upravičenca, ki opravlja dejavnost v sektorju ribištva in akvakulture, in da zanj ne veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino.

(4) Zavod odloči o vlogi v 15 dneh od vložitve vloge z odločbo. Zoper odločbo ni pritožbe, možen pa je upravni spor.

(5) Odločba o povračilu izplačanih nadomestil plače mora vsebovati zlasti predmet, osnovo za izračun nadomestil plače, način izračuna povračila nadomestil plače, višino povračila nadomestil plače, vsebino zahtevkov za povračilo nadomestil plače in njihovih prilog, razloge za zavrnitev zahtevka za povračilo, rok za izplačilo, obdobje vračanja sredstev, spremljanje in poročanje, sankcije za kršitev odločbe ter nadzor nad njegovim izvajanjem.

(6) Delno povračilo nadomestila plače, razen za delavce, za katere plačilo nadomestila plače ne bremeni delodajalca, se delodajalcu izplačuje mesečno, v sorazmernem deležu ali v celoti, in sicer deseti dan meseca, ki sledi mesecu izplačila nadomestila plače po tem zakonu.

(7) Delodajalcu pripada delno povračilo nadomestila plače za dejansko mesečno oziroma tedensko obveznost, za prazničen in drug dela prost dan, določen z zakonom, če bi delavec na ta dan dejansko delal.

41. člen

(zahtevek za izplačilo delnega povračila nadomestila plače)

(1) Delodajalec uveljavlja delno povračilo nadomestila plače mesečno za pretekli mesec z zahtevkom za izplačilo, ki ga vložijo pri zavodu na podlagi predhodno izdane odločbe o delnem povračilu nadomestila plače.

(2) Delodajalec mora zahtevek za izplačilo iz prejšnjega odstavka vložiti najpozneje v treh mesecih od dokončnosti odločbe o priznanju pravice do delnega povračila nadomestila plače v skladu s tem zakonom. Po tem obdobju delnega povračila nadomestila plače ne more več zahtevati.

42. člen

(izvajanje nadzora nad dodelitvijo in izplačevanjem nadomestil plače ter izvajanjem odločbe)

(1) Delodajalec, ki uveljavi povračilo nadomestil plač, mora zavodu omogočiti administrativni in finančni nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti iz odločbe iz četrtega odstavka 40. člena tega zakona. V primeru nadzora na kraju samem mora zavodu omogočiti vpogled v računalniške programe, listine in postopke v zvezi z izvajanjem tega zakona.

(2) Za potrebe izplačevanja delnega povračila nadomestila plače in izvajanja nadzora ima zavod pravico brezplačno pridobivati podatke o delavcih na začasnem čakanju na delo iz zbirk podatkov od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, upravljavca Centralnega registra prebivalstva ter FURS, in sicer:

- osebno ime,
- EMŠO,
- zavarovalno podlago ter
- podatke o izplačanih plačah in plačanih prispevkih za socialno varnost.

(3) Zaradi nadzora nad izvajanjem odločbe ima zavod pravico tudi neposredno od delodajalca pridobivati dokazila in listine, iz katerih je razviden način uveljavljanja pravic v skladu s tem zakonom, na katerih mora delodajalec prekriti oziroma iz katerih mora izločiti tiste dele listin, ki niso nujni za ugotovitev razloga prenehanja zaposlitve in za vročitev takšne listine.

(4) Podatki, ki jih pridobi zavod na podlagi tega zakona, se ne smejo pošiljati tretjim osebam, hranijo pa se deset let po njihovi pridobitvi, razen v anonimizirani obliki za raziskovalne namene.

(5) Po preteku roka hrambe iz prejšnjega odstavka se podatki blokirajo in obravnavajo v skladu s predpisi, ki urejajo poslovanje organov javne uprave s stalno zbirko dokumentarnega gradiva oziroma ravnanje z javnim arhivskim gradivom.

(6) Po blokiranju v skladu s prejšnjim odstavkom se podatki iz drugega odstavka tega člena hranijo 30 let.

43. člen (obveznosti delodajalca)

(1) V obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače za delavce na začasnem čakanju na delo v skladu s tem zakonom mora delodajalec delavcem izplačevati nadomestila plače.

(2) V obdobju iz prejšnjega odstavka delodajalec ne sme odrediti nadurnega dela ali začasno prerezporediti delovnega časa, če to delo lahko opravi z delavci na začasnem čakanju na delo.

(3) Delodajalec v obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače in še šest mesecev zatem ne sme začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, ki jih je napotil na začasno čakanje na delo, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov, razen če je bil program razreševanja presežnih delavcev sprejet že pred 1. januarjem 2023. Delodajalec ne more uveljavljati delnega nadomestila plače za začasno čakanje na delo za delavca v času teka odpovednega roka.

(4) Če delodajalec ravna v nasprotju s prvim, drugim ali tretjim odstavkom tega člena, mora prejeta sredstva vrniti v celoti.

(5) Delodajalec, ki prejema ali je prejemal sredstva v skladu s tem zakonom, prejeta sredstva vrne v celoti, če začne postopek likvidacije po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, v obdobju:

- prejemanja sredstev in
- po prenehanju prejemanja sredstev, ki je enako obdobju prejemanja sredstev.

(6) Delodajalec, ki prejema ali je prejemal sredstva v skladu s tem zakonom iz naslova ukrepa delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo, prejeta sredstva vrne v celoti, če je pri oddaji vloge za uveljavitev pravice predložil neresnična dokazila iz tretjega odstavka 41. člena tega zakona.

(7) O vračilu prejetih sredstev na podlagi četrtega, petega, šestega in trinajstega odstavka tega člena odloči zavod z odločbo. Zoper odločbo o vračilu prejetih sredstev ni pritožbe, možen pa je upravni spor. Delodajalec mora prejeta sredstva vrniti v 30 dneh od vročitve odločbe, skupaj z obrestmi v višini zakonsko določenih zamudnih obresti, ki tečejo od dneva prejema povračila nadomestila plače do dneva vračila.

(8) Delodajalec, ki je prejel povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo v skladu s tem zakonom, mora v primeru, da je v letu 2023 oziroma za leto 2023 prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost v poslovodstvu, o tem obvestiti zavod najpozneje v dveh mesecih po izplačilu. Prejeta sredstva mora vrniti v 30 dneh po vročitvi odločbe, ki jo izda zavod, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi v skladu z zakonom, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti, ki tečejo od dneva prejema delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo do dneva vračila.

(9) Nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti vračila prejetih sredstev iz prejšnjega odstavka izvaja zavod. Za namene izvajanja nadzora iz prejšnjega stavka zavod pridobi podatke o izplačilu dobička,

nakupih lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost v poslovodstvu od Finančne uprave Republike Slovenije.

(10) Delodajalec, ki za posameznega delavca uveljavlja delno povračilo nadomestila plače po 35. členu tega zakona mora za polovico višine prejetih sredstev v roku 30 mesecev od dneva vložitve prvega zahtevka za delno povračilo nadomestila plače izvesti vlaganja v zeleni prehod.

(11) Vrste vlaganj v zeleni prehod iz prejšnjega odstavka so vlaganja v okoljsko prijazne tehnologije, čistejši, cenejši in bolj zdrav javni in zasebni transport, razogljčenje energijskega sektorja, energijsko učinkovitost stavb, uvajanje drugih standardov za klimatsko nevtralnost in so podrobneje opredeljene v podzakonskem predpisu, ki ureja uveljavljanje davčnih olajšav za vlaganja v digitalni in zeleni prehod.

(12) Delodajalec vlaganja v zeleni prehod zavodu izkazuje z davčnim obračunom davka od dohodkov pravnih oseb ali davčnim obračunom akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Davčni zavezanec, ki davčno osnovo ugotavlja z upoštevanjem normiranih odhodkov izkazuje vlaganja z računi. Rok za predložitev davčnega obračuna zavodu je v 2 mesecih po poteku roka za predložitev pristojnemu organu.

(13) Delodajalec, ki je prejel povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo v skladu s tem zakonom, mora v primeru, da ni izvedel vlaganj v zeleni prehod iz enajstega odstavka tega člena ali davčni organ naknadno v postopku davčnega nadzora ugotovi, da davčni zavezanec ni upravičeno uveljavljal olajšave za zeleni prehod, prejeta sredstva vrniti.

44. člen (inšpekcijski nadzor)

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem 34. do 43. člena tega zakona opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za delo v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor.

45. člen (pridobivanje podatkov za namen izvajanja nadzora)

Zaradi izvajanja nadzora nad pravilnostjo izjav iz tretjega odstavka 40. člena tega zakona, v zvezi z izpolnjevanjem pogoja plačila zapadlih obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ima zavod pravico brezplačno pridobiti od FURS podatke o zapadlih neplačanih obveznostih iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, na dan vložitve vloge za povračilo nadomestila plače za čas čakanja na delo in podatke o predložitvi vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja na dan vložitve vloge za obdobje zadnjih petih let do dneva oddaje vloge za povračilo nadomestila plače za čas čakanja na delo.

46. člen (pogoji dodelitve državne pomoči)

(1) Ukrep iz tega poglavja se izvaja v skladu z oddelkom 2.1. začasnega okvira in se lahko začne izvajati po njegovi odobritvi s strani Evropske komisije.

(2) Pomoč posameznemu upravičencu mora biti odobrena najpozneje 31. decembra 2023.

(3) Delodajalec po tem poglavju ne more prejeti pomoči, če zanj veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino.

(4) Skupna višina pomoči na posameznega upravičenca skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu s točko 2.1 začasnega okvirja, ne sme preseči omejitev, kot so določene v drugem poglavju tega zakona.

(5) Pomoč za ohranitev delovnih mest po tem zakonu se lahko kumulira s pomočjo de minimis skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2020/972 z dne 2. julija 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1407/2013 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 215 z dne 7. 7. 2020, str. 3), Uredbo Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v kmetijskem sektorju (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2019/316 z dne 21. februarja 2019 o spremembi Uredbe (EU) 1408/2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v kmetijskem sektorju (UL L št. 51 I z dne 22. 2. 2019, str. 1) ali Uredbo Komisije (EU) št. 717/2014 z dne 27. junija 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v sektorju ribištva in akvakulture (UL L št. 190 z dne 28. 6. 2014, str. 45), zadnjič spremenjeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/2008 z dne 8. decembra 2020 o spremembi uredb (EU) št. 702/2014, (EU) št. 717/2014 in (EU) št. 1388/2014 v zvezi z obdobjem njihove uporabe in drugimi ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 414 z dne 9. 12. 2020, str. 15), oziroma s pomočjo v skladu z Uredbo 651/2014/EU ali Uredbo 702/2014/EU oziroma s pomočjo v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 (UL C št. 91 I z dne 20. 3. 2020), zadnjič spremenjenim s Sporočilom Komisije Šesta sprememba začasnega okvira za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 in sprememba Priloge k Sporočilu Komisije državam članicam o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov (UL C št. 473 z dne 24. 11. 2021, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: začasni okvir COVID-19), če se upoštevajo določbe o kumulaciji iz navedenih uredb in začasnega okvira COVID-19.

(6) Skupni znesek sofinanciranja istih upravičenih stroškov, ki se financirajo tudi iz drugih javnih virov, ne sme preseči omejitev, določenih s tem zakonom.

(7) Ukrep iz tega poglavja je združljiv tudi z drugimi ukrepi za podporo ohranjanju delovnih mest, če kombinirana podpora ne povzroči presežka nadomestila za stroške plač posameznega delavca

47. člen

(kazenske določbe na področju ukrepa delnega povračila nadomestila plače za čas začasnega čakanja na delo)

(1) Z globo od 3.000 do 20.000 evrov se kaznuje delodajalec, ki:

1. ne omogoči administrativnega in finančnega nadzora (prvi odstavek 42. člena);
2. izplača nadomestila plače v nasprotju s tem zakonom (prvi odstavek 43. člena);
3. v času prejemanja delnega povračila nadomestila plače delavcem odredi nadurno delo, ali začasno prerazporedi delovni čas (drugi odstavek 43. člena);
4. predhodno ne obvesti zavoda o tem, da je delavca pozval, da se vrne na delo (drugi odstavek 36. člena);
5. v obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače začne postopek odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, ki jih je napotil na začasno čakanje na delo ali odpove pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov (tretji odstavek 43. člena);
6. predloži neresnično izjavo:
 - o plačilu vseh zapadlih obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti, ki jih pobira davčni organ, v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, na dan vložitve vloge,
 - o izpolnjenih obveznostih iz naslova predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dne oddaje vloge, na dan vložitve vloge
 - da je zaposlenim na dan vložitve vloge za uveljavitev pravice do povračila nadomestila plače za čas začasnega čakanja na delo izplačal vsa nadomestila plače (tretji odstavek 40. člena);
7. v roku ne obvesti FURS o obveznosti vrnitve sredstev (osmi odstavek 43. člena).

(2) Z globo od 1.500 do 8.000 evrov se kaznuje delodajalec, ki zaposluje deset ali manj delavcev, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 450 do 2.000 evrov se kaznuje odgovorna oseba delodajalca, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 450 do 1.200 evrov se kaznuje delodajalec posameznik, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

IV. LIKVIDNOSTNI UKREPI ZA PODROČJE GOSPODARSTVA

48. člen

(namensko premoženje javnega sklada za likvidnostna sredstva za podjetja)

(1) Ko Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo in Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj (v nadaljnjem besedilu: javni sklad) od ustanovitelja prejmeta namensko premoženje za izvajanje finančnih produktov v obliki ugodnih posojil, se lahko namensko premoženje javnega sklada zmanjša, vendar največ do minimuma namenskega premoženja javnega sklada, določenega v zakonu, ki ureja delovanje javnih skladov.

(2) Ustanovitelj v pogodbi, s katero se na javni sklad prenašajo namenska sredstva za izvajanje finančnih produktov, določi podrobnejše namene porabe teh sredstev.

(3) Sklep o zmanjšanju namenskega premoženja zaradi pokrivanja presežka odhodkov nad prihodki v rezultatu poslovanja javnega sklada na podlagi tega člena sprejme ustanovitelj ob sprejemu letnega poročila javnega sklada v skladu z zakonom, ki ureja delovanje javnih skladov.

(4) Sredstva za izvajanje finančnih produktov v višini do 10 milijonov evrov za Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo za leti 2023 in 2024 in 20 milijonov evrov za Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj za leto 2023 in 10 milijonov evrov za Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj za leto 2024 se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije.

(5) Prenos namenskih sredstev za izvajanje finančnih produktov ustanovitelj izvede leta 2023 in 2024. Sredstva postanejo namensko premoženje javnega sklada, pri čemer so finančni produkti na voljo do porabe sredstev.

49. člen

(finančni inženiring)

(1) Za omilitve posledic kriznih razmer na gospodarstvo se ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, in SID banka dogovorita, da se v okviru »Ukrepa finančnega inženiringa za spodbujanje tehnološko-razvojnih projektov 2011-2013«, dodeljena sredstva države, ki jih je mogoče ponovno koristiti, namenijo tudi za financiranje končnih prejemnikov, ki jih je prizadela energetska ali ukrajinska kriza. Ne glede na peti odstavek 106.f člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZfisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZJF) se pri financiranju končnih prejemnikov, ki jih je prizadela energetska ali ukrajinska kriza, lahko poleg investicij v tehnološko razvojne projekte financira tudi druge investicije ali obratna sredstva (stroški materiala, drobnega inventarja, trgovskega blaga, storitev ter stroški dela in stroški povezani z delom). Zapadlost kreditov, odobrenih za namen omilitve posledic kriznih razmer na gospodarstvo, ne sme preseči zadnje zapadlosti kreditov znotraj ukrepa, odobrenih za namen spodbujanja tehnološko razvojnih projektov. SID banka zagotovi ločeno evidentiranje kreditov, sklenjenih za namen spodbujanja tehnološko razvojnih projektov in za namen omilitve posledic kriznih razmer na gospodarstvo. V okviru namena omilitve posledic kriznih razmer na gospodarstvo SID banka zagotovi tudi ločeno evidentiranje kreditov za investicije, obratna sredstva ali za oboje hkrati.

(2) Poleg ukrepa iz prejšnjega odstavka, ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, in SID banka za omilitev posledic kriznih razmer na gospodarstvo, dogovorita nov ukrep finančnega inženiringa v višini 100 milijonov eurov za financiranje končnih prejemnikov, ki jih je prizadela energetska ali ukrajinska kriza. Pri tem sredstva v višini 25 milijonov eurov, ki se zagotovijo v bilanci B Proračuna Republike Slovenije za leto 2023, SID banki v istem letu dodeli ministrstvo, pristojno za gospodarstvo. SID banka ukrep sofinancira s 75 milijoni eurov. Ne glede na peti odstavek 106.f člena ZJF se s sredstvi za izvajanje ukrepa poleg investicij v tehnološko razvojne projekte, financira tudi druge investicije ali obratna sredstva (stroški materiala, drobnega inventarja, trgovskega blaga, storitev ter stroški dela in stroški povezani z delom). SID banka zagotovi ločeno evidentiranje kreditov za investicije, obratna sredstva ali za oboje hkrati. Ročnost kreditov za investicije ne sme biti daljša od 15 let, za obratna sredstva pa ne daljša od 8 let. Sredstva ukrepa morajo biti končnim prejemnikom odobrena najkasneje v roku dveh let od podpisa sporazuma o financiranju med SID banko in ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, pri čemer bo najmanj 30 % sredstev odobrenih do 31.12.2023. Prvih 25 odstotkov primanjkljaja iz naslova upravičenih stroškov ukrepa se krije v breme dodeljenih sredstev države, ves nadaljnji primanjkljaj iz naslova upravičenih stroškov ukrepa pa bremeni SID banko. Ne glede na četrti odstavek 13. člena ZJF, ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, za ukrep pripravi načrt izvajanja finančnega instrumenta, ki ga obravnava vlada hkrati s ključnimi elementi ukrepa finančnega inženiringa iz 106.j člena ZJF.

50. člen **(financiranje gospodarskih subjektov na področju cestnih prevozov)**

(1) Za omilitev posledic kriznih razmer na gospodarske subjekte na področju prevozov potnikov in/ali blaga v cestnem prometu se ministrstvo, pristojno za promet, in SID banka dogovorita, da se sredstva iz 39. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 80/20, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 203/20 – ZIUPOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 112/21 – ZIUPGT in 206/21 – ZDUPŠOP; v nadaljnjem besedilu: ZZUOOP) v okviru »Ukrepa finančnega inženiringa za namen financiranja gospodarskih subjektov na področju cestnih prevozov«, lahko namenijo tudi za financiranje končnih prejemnikov, ki jih je prizadela energetska ali ukrajinska kriza. Zapadlost kreditov odobrenih za ta namen ne sme preseči zadnje zapadlosti kreditov, odobrenih znotraj ukrepa, ki so namenjeni za financiranje gospodarskih subjektov, ki jih je prizadela epidemija COVID-19.

(2) Ne glede na peti odstavek 106.f člena ZJF se s sredstvi za izvajanje ukrepa iz prejšnjega odstavka poleg investicij v tehnološko razvojne projekte financira tudi druge investicije ali obratna sredstva (stroški materiala, drobnega inventarja, trgovskega blaga, storitev ter stroški dela in stroški povezani z delom).

(3) Znotraj ukrepa iz prvega odstavka tega člena SID banka zagotovi ločeno evidentiranje kreditov, sklenjenih za namen financiranja gospodarskih subjektov, ki jih je prizadela epidemija COVID-19, in za namen omilitve posledic kriznih razmer na gospodarstvo. V okviru namena omilitve posledic kriznih razmer na gospodarstvo SID banka zagotovi tudi ločeno evidentiranje kreditov za investicije, obratna sredstva ali za oboje hkrati.

IV.PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

51. člen **(vzpostavitev aplikacije za oddajo vloge)**

(1) Pristojni organ vzpostavi aplikacijo za oddajo vloge za dodelitev pomoči gospodarstvu iz prvega odstavka 12. člena tega zakona do 13. februarja 2023.

(2) Pristojni organ na spletni strani objavi obvestilo o vzpostavitvi aplikacije za oddajo vloge iz prejšnjega odstavka.

(3) Do vzpostavitve aplikacije iz prvega odstavka tega člena in do 30. junija 2023, pristojni organ omogoči informativni izračun upravičenosti do pomoči za potrebe izvedbe ukrepov iz III. poglavja tega zakona.

52. člen
(vzpostavitev sistema za elektronsko izmenjavo podatkov)

(1) Pristojni organ skladno z drugim odstavkom 16. člena tega zakona predpiše vrsto in obliko podatkov, ter način elektronske izmenjave podatkov z operaterji in dobavitelji iz tretjega, četrtega in petega odstavka 16. člena tega zakona v enotni obliki do vključno 1. marca 2023.

(2) Do vzpostavitve elektronske izmenjave podatkov iz prejšnjega odstavka se podatki iz tretjega, četrtega in petega odstavka 16. člena tega zakona pristojnemu organu zagotavljajo v drugačni elektronski obliki.

(3) Pristojni organ na spletni strani objavi dan vzpostavitve sistema za elektronsko izmenjavo podatkov v enotni obliki iz prvega odstavka tega člena.

53. člen
(odstopanje od določbe 9. člena)

V kolikor Evropska komisija ne izda pozitivne odločbe iz drugega odstavka 4. člena tega zakona v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 9. člena tega zakona, upravičenčev EBITDA v upravičenem obdobju, vključno s skupno pomočjo, ne sme presegati 70 odstotkov njegovega EBITDA v letu 2021.

54. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.